

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ UNIVERZITA
ÚSTAV ROMANISTIKY**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**POUŽÍVÁNÍ INDIKATIVU/SUBJUNTIVU V PŘÍPUSTKOVÝCH
VĚTÁCH VE ŠPANĚLŠTINĚ (PO SPOJCE AUNQUE)**

Vedoucí práce: Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.

Autor práce: Martin Hojek

Studijní obor: Španělský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 1.

2016

Prohlášení o původnosti práce:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice dne 10. května 2016

.....
Martin Hojek

Poděkování:

Velice rád bych poděkoval Mgr. Miroslavě Aurové, Ph.D., za její ochotu a obětavost při vedení práce, za její cenné rady a nápady, za její trpělivost.

Anotace:

Tato práce se zabývá použitím subjuntivu/indikativu v přípustkových větách ve španělštině (po spojce *aunque*). Jádrem práce je statistická analýza vzorku textů. Po teoretické části, která byla zpracována na základě české a zahraniční odborné literatury následuje samotná analýza vzorku textů vypracovaná pomocí korpusu CREA Španělské královské akademie.

Annotation:

The bachelor thesis investigates the use of indicative and subjunctive in Spanish concessive phrases (with the conjunction *aunque*). The essence of the thesis is a statistical analysis of the text samples. The theoretical part elaborated on the base of Czech and foreign specialized literature is followed by the analysis itself. The analysis was disposed by the medium of corpus CREA (Reference corpus of current Spanish made by the Spanish Royal Academy).

OBSAH

ÚVOD.....	8
ČÁST TEORETICKÁ.....	9
I. Přípustka.....	9
I. 1. Příslovečné určení přípustky.....	9
I. 2. Věta přípustková.....	9
I. 3. Spojovací výrazy ve španělských přípustkových větách.....	11
I. 3.1. Spojky.....	11
I. 3.1.1. Spojky souřadící.....	11
I. 3.1.2. Spojky podřadící.....	12
I. 3.2. Spojky a spojovací výrazy přípustky ve španělštině.....	13
I. 3.2.1. Výrazy primární.....	13
I. 3.2.2. Výrazy sekundární.....	13
I. 3.2.3. Další možnosti vyjádření přípustky.....	16
II. 1. Slovesný způsob ve španělštině.....	18
II. 1. 2. Indikativ.....	18
II. 1.2.1. Přítomný čas (Presente de indicativo).....	18
II. 1.2.2. Složený minulý čas (Pretérito perfecto/antepresente).....	19
II. 1.2.3. Jednoduchý minulý čas (Pretérito indefinido/pretérito perfecto simple).....	19
II. 1.2.4. Imperfektum (Pretérito imperfecto/copretérito).....	20
II. 1.2.5. Předminulý čas (Pretérito pluscuamperfecto/antecopretérito).....	20
II. 1.2.6. Závislý minulý čas (Pretérito anterior).....	20
II. 1.2.7. Jednoduchý budoucí čas (Futuro simple/imperfecto).....	21
II. 1.2.8. Složený budoucí čas (Futuro compuesto/antefuturo/perfecto).....	21
II. 1.2.9. Podmiňovací způsob jednoduchý (Condicional simple/potencial simple).....	22
II. 1.2.10. Podmiňovací způsob složený (Condicional compuesto/pot. compuesto).....	22
II. 1.3. Subjuntiv.....	23
II. 1.3.1. Subjuntiv přítomný (Presente de subjuntivo).....	23
II. 1.3.2. Subjuntiv perfekta (Pretérito perfecto de subjuntivo).....	25
II. 1.3.3. Subjuntiv imperfekta (Pretérito imperfecto de subjuntivo).....	25
II. 1.3.4. Subjuntiv předminulého času (Pretérito pluscuamperfecto de subjuntivo).....	27

II. 1.3.5. Jednoduchý subjuntiv budoucího času (Futuro imperfecto de subjuntivo).....	28
II. 1.3.6. Složený subjuntiv budoucího času (Futuro perfecto de subjuntivo).....	28
III. 1.4. Používání způsobů v přípustkových větách ve španělštině.....	28
III. 1.4.1. Jazykové učebnice.....	29
III. 1.4.2. Obecné mluvnické španělštiny.....	31
III. 1.4.3. Shrnutí používání indikativu/subjuntivu.....	33
IV. 1.5.1. Práce s korpusem.....	35
ČÁST VÝZKUMNÁ.....	35
V. 1. Způsob vypracování výzkumu.....	35
V. 1.1. Výzkum č. 1 <i>Aunque</i>	36
V. 1.1.1. Výsledky hledání v časovém období 1980-1983.....	39
V. 1.1.2. Výsledky hledání v časovém období 1984-1986.....	41
V. 1.1.3. Výsledky hledání v časovém období 1987-1989.....	43
V. 1.1.4. Celkové zhodnocení výskytu výrazu <i>Aunque</i> v letech 1980-1989.....	46
V. 1.2. Výzkum č. 2 <i>aunque</i>	46
V. 1.2.1. Výsledky hledání v časovém období 1980-1983.....	50
V. 1.2.2. Výsledky hledání v časovém období 1984-1986.....	52
V. 1.2.3. Výsledky hledání v časovém období 1987-1989.....	54
V. 1.2.4. Celkové zhodnocení výskytu výrazu <i>aunque</i> v letech 1980-1989.....	56
ZÁVĚR.....	58
RESUMEN.....	59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A INTERNETOVÝCH ZDROJŮ...64	64
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ.....65	65

ÚVOD

Tématem této bakalářské práce používání indikativu/subjuntivu v přípustkových větách ve španělštině (po spojce *aunque*).

Jedná se o práci s čistě lingvistickým tématem. Práce byla vypracována na základě teoretických podkladů z různých zdrojů odborné literatury.

Práce je rozdělena na část praktickou a část teoretickou. V praktické části se nejdříve zabýváme problematikou přípustky. Vysvětlíme si, co je to vlastně přípustkový vztah. Charakterizujeme přípustkové souvětí na základě odborné gramatiky českého jazyka (Daneš; 1983). Dále uvádíme jednotlivé druhy přípustkových spojek a přípustkových výrazů ve španělštině. Poté si vysvětlíme slovesný způsob ve španělštině. Rozdělíme na jednotlivé časy, které popíšeme podrobněji, přičemž u každého uvedeme větný příklad. Dále jsme shrnuli pomocí odborné literatury používání subjuntivu a indikativu v přípustkových větách. Použili jsme španělské gramatiky a některé učebnice španělštiny používané českými studenty.

Následuje část teoretická. V této části práce se zabýváme vlastním výzkumem použití subjuntivu/indikativu po výrazu *aunque*. Tento výzkum byl realizován s pomocí synchronního korpusu CREA Španělské královské akademie. Výzkum jsme rozdělili do dvou částí a tyto do tří časových období. První část se zabývá analýzou použití subjuntivu/indikativu po výrazu *Aunque*, tedy vyhodnocuje jen příklady, kdy je tento výraz na prvním místě ve větě či souvětí. Druhá část se zkoumá použití subjuntivu/indikativu po výrazu *aunque*, který se vyskytoval uvnitř vět, ale nikdy větu nezačínal. Obě části výzkumu zahrnují závěrečné shrnutí výsledků. Pro lepší práci se vzorkem byl výzkum rozdělen do tří po sobě jdoucích tříletých období.

Závěr práce je věnován výslednému shrnutí získaných poznatků. Práce obsahuje také španělské resumé.

ČÁST TEORETICKÁ

I. Přípustka

I. 1. Příslovečné určení přípustky

Příslovečné určení je rozvíjející větný člen, který závisí nejčastěji na slovese, někdy také na přídavném jméně nebo na příslovci a tvoří s nimi skladební (syntaktickou) dvojici. Jeho závislost na členu řídicím není vyjádřena zvláštním tvarem, to jest příslovečné určení se se svým členem řídicím ani neshoduje, ani není jeho pád (vazba předložková) řízen (vazbou slovesa nebo přídavného jména).

Příslovečné určení vyjadřuje rozmanité okolnosti a vztahy (místní, časové, způsobové, příčinné...), které blíže určují řídicí člen. Příslovečné určení blíže určuje místo (na otázky *kde, odkud, kudy, kam*), čas (na otázky *kdy, odkdy, dokdy, jak dlouho, jak často*), způsob, míru, prostředek a zřetel, původ a původce, (na otázky *jak, jakým způsobem, kolik, jakou měrou, z čeho, od koho, kým*) příčinu a účel (na otázky *proč, nač, k čemu, za jakým účelem*) podmínku a přípustku (na otázky *za jaké podmínky, i(ani) v kterém případě*).¹ Jako příklad příslovečného určení přípustky si uvedeme následující věty:

- (1) a. *Přes zákaz jsme se shromáždili.*
 b. *Proti očekávání jsme prohráli.*
 c. *Ačkoli jsme na nedostatky upozorňovali, přece nebyly odstraněny.*

I. 2. Věta přípustková

Věta přípustková vyjadřuje přípustku, tj. okolnost, která je v rozporu s obsahem věty řídicí.²

Z hlediska sémantického lze větu přípustkovou charakterizovat tak, že fakt propozice jedné věty (nadřazené) f1 je prezentován jako něco neočekávaného vzhledem k faktu propozice věty druhé (podřazené) f2, přičemž tato nečekanost, překvapivost

1 HAVRÁNEK, JEDLIČKA, Česká mluvnice, Praha, SPN 1981, s. 381- 382

2 HAVRÁNEK, JEDLIČKA, Česká mluvnice, Praha, SPN 1981, s. 402

plyne z toho, že podle běžné zkušenosti by f2 měl vést k opaku f1 (resp. by měl být spojen s opakem f1). Tento moment zklamaného očekávání bývá většinou motivován předpokládaným kauzálním vztahem mezi f1 a f2.³

Z právě řečeného vyplývá, že základním sémantickým rysem přípustky je tedy rozpor, chápáný jako nerealizování očekávané kauzální souvislosti, a tedy mezi propoziční závislosti.

Vedlejší věty přípustkové vyjadřují jednak děj/stav, který je v přímém rozporu s obsahem věty nadřazené (*A třebaže ho vůbec neposlouchali, mluvil přece*), jednak děj/stav, který je s obsahem věty nadřazené jen v nesouladu (částečný rozpor): *Přišel k nám, ačkoli pršelo. Nepřišel, ačkoli bylo hezky*. Oba významové odstíny nejsou navzájem diferencovány spojovacími prostředky a není mezi nimi ostrá hranice.

Spojovacími prostředky v hypotaktickém přípustkovém souvětí jsou nejčastěji spojky *ačkoli(v), přestože, třebaže, ač, třeba(s), jakkoli, i když*:

- (2) a. *Ačkoli jsme na nedostatky upozorňovali, přece nebyly odstraněny.*
b. *Zapřel se a mlčel, třebaže se uvnitř třásl hněvem.*
c. *Jakkoli byl stár, vášnivě si krásnou pannu zamíloval.*

Přípustku může vyjadřovat i věta se spojkou *jak*, v níž se participantu v poměru nadřazené věty predikuje taková vlastnost, která je v rozporu s jeho stavem/činností (3a). Přípustkový vztah může být vyjádřen též korelativně (3b-c):

- (3) a. *Paní Gamzová, jak byla stará, se červenala.*
b. *Udělal to přesto, že byl varován.*
c. *A přes to, že jí vykládal o své lásce při leckteré pitce, zůstávala jeho oddanost i touha stále v úkrytu.*

Přípustka je stejně jako podmínka buď reálná, nebo nereálná (v přípustkové větě jako kondicionál):

- (4) a. *Nemohl se dotknout sklenice, ačkoli by byl pil.*⁴

Podle autorů *Mluvnice češtiny* (Daneš; 1987) z konfrontace odporujících si nebo

3 DANEŠ, *Mluvnice češtiny 3*, Praha 1987, s. 490.

příklady 1, 2, 3, převzaty z DANEŠ, *Mluvnice češtiny*, Praha, Academia 1987, s. 491

4 Příklady vět byly převzaty z DANEŠ, *Mluvnice češtiny 3*, Praha, Academia 1987, s. 491

nesouladných jevů vyplývá i přípustkový význam v souřadném přípustkovém spojení vět:

1. Obsah druhé věty kontrastuje s něčím, co by mělo podle očekávání vyplývat z obsahu první věty, avšak není vyjádřeno a jen se vyrozumívá. Přípustkový význam se tu projevuje – zřetelněji nebo méně zřetelně - v neočekávané kontrastní náhradě za onen očekávaný (ale nevyjádřený) důsledek, viz.(5a).

(5) a. *Studovaný je, a chovat se neumí.*

2. Obsah první věty kontrastuje s tím, co vyplývá z obsahu věty druhé, přípustkový význam má věta druhá (5b).

(5) b. *A vousy má také, a není mužský.*⁵

I. 3. Spojovací výrazy ve španělských přípustkových větách

Jak uvádí Zavadil a Čermák (2010), přípustka se ve španělštině vyjadřuje pomocí celé řady spojek podřadicích (*aunque*) a komplexních předložek (*a pesar de*) a dalších výrazů či větých segmentů. Těmito se budeme věnovat v této kapitole.

I. 3.1. Spojky

Spojky jsou operátory vyjadřující vztahy mezi větými členy nebo větami. Na rozdíl od předložek nevytvářejí s následujícím členem syntagma: vůbec do větěčlenských vztahů nevstupují. Spojky nejsou jedinými spojovacími prostředky v jazyce, obdobnou funkci plní také relativa (vztažná zájmena a adverbia, jež jsou větými členy věty vedlejší) a tzv. navazovací markátory (jež se za větěné členy nepovažují). Dohromady je nazýváme **konektory**.

Podle způsobu spojení se tradičně rozlišují spojky souřadící a spojky podřadicí.:

I. 3.1.1. Spojky souřadící

Spojky souřadící (koordinační/paratactické – šp. *conjunciones coordinantes/paratácticas*) vyjadřují vztah syntaktické koordinace. Jejich charakteristickým rysem je, že stojí vždy mezi členy, které koordinačně spojují (nelze je

5 Ibid.

přesunout na začátek souvětí).⁶

Podle druhu koordinačního vztahu se ve španělštině rozlišují koordinační spojky:

- slučovací (kopulativní): *y, ni, y también, ni siquiera*;
- vylučovací (disjunktivní): *o, o bien*; Vylučovací spojka *o* může mít také význam vysvětlovací (čili, neboli);
- rozdělovací (distributivní): *ya – ya, ora – ora, bien – bien*;
- odporovací (adversativní): *pero, empero, mas, sino*;
- důvodové (kauzální): *pues, que*;
- důsledkové (konsekutivní): *pues, luego, por eso, por (lo) tanto, conque*;

Obdobnou funkci jako koordinační spojky plní podle Zavadila a Čermáka také navazovací pragmatické markátory. Obvykle bývají víceslovné a na rozdíl od vlastních koordinačních spojek se často oddělují čárkami. Ve školských mluvnicích bývají mylně vydávány za spojky. Vyznačují se tím že: (a) jsou intonačně samostatné, což se v písmu projevuje tak, že se oddělují čárkami; (b) v souvětí mohou zaujímat různé postavení: počáteční, vnitřní, koncové; (c) jsou slučitelné s koordinačními spojkami; (d) vztahují se k celé výpovědi a neplní větňčlenskou funkci; např. *además, tanto – como* (kopulativní), *eventualmente* (disjunktivní), *sin embargo, no obstante* (adversativní), *por consiguiente, por eso, debido a eso* (konsekutivní)⁷

I. 3.1.2. Spojky podřadicí

Spojky podřadicí (subordinační/hypotaktické – šp. *conjunciones subordinantes/hipotácticas*) vyjadřují vztah syntaktické závislosti (subordinace) a zpravidla spojují věty vedlejší s větami řídicími. Jejich charakteristickým rysem je, že spolu s vedlejší větou, kterou uvozují, mohou stát před nebo za větou řídicí. Mohou se tedy objevit i na začátku souvětí, což u spojek souřadících možné není.

Podle původu rozlišujeme podřadicí spojky primární a sekundární.

6 česká terminologie byla převzata z ČERMÁK, ZAVADIL, *Mluvnice současné španělštiny*, Praha, Karolinum 2010, s.403- 404

7 česká terminologie byla převzata z ČERMÁK, ZAVADIL, *Mluvnice současné španělštiny*, Praha, Karolinum 2010, s.404

a) Podřadící spojky primární

Tyto spojky jsou etymologicky původní a co do formy jednoslovné. Ve španělštině k nim patří především univerzální subordinační spojka *que* „že“, „aby“, uvozující tzv. vedlejší věty obsahové (podmětné a předmětné) a ve spojení s předložkami i vedlejší věty okolnostní.

Další primární spojky podřadící mají význam cirkumstantní. Ve španělštině jsou poměrně vzácné. Patří k nim:

como „jako“ (přírovnávací), *si* „jestliže“, „kdyby“ (podmínková)

b) Podřadící spojky sekundární

Podřadící spojky sekundární jsou spojky etymologicky nepůvodní. Patří k nim jednoslovné spojky konvertované, jednoslovné spojky složené a víceslovné spojky komplexní.

I. 3.2. Spojky a spojovací výrazy přípustky ve španělštině

Existuje celá řada spojovacích výrazů vyjadřujících přípustku. Tyto výrazy je možné roztrždit podle v předchozí kapitole představených kritérií na výrazy primární a sekundární. Výrazy sekundární dále dělíme na konvertované, složené a komplexní.

I. 3.2.1. Výrazy primární

V této skupině nemáme žádného zástupce vyjadřující přípustku. Neexistuje totiž žádná primární spojka vyjadřující přípustku.

I. 3.2.2. Výrazy sekundární

Tyto výrazy dělíme na konvertované, složené a komplexní.

Podřadící spojky konvertované

Většinou jde o konverzi relativ do funkce subordinačních spojek: *cuando* „když“, „až“ (konverze relativního adverbia *kdy* do funkce subordinační spojky časové *když*.)

como (pochází z latinského tázacího a relativního adverbia *quomodo* „jak“).

Také předložka *según* „podle“ se konvertovala do funkce subordinační spojky způsobové/komitativní: *Según me dijeron, mañana no hay trabajo.*

skupiny příslovcí *además, encima, aparte*

v tomto případě musí jeden z členů větné výpovědi být v záporném tvaru

(6)

Además de que no estudias, apruebas.

Núcleo modificador or. Principal

or. Sustantiva

grupo adverbial concesivo

příslovce *aun, hasta, incluso* následované gerundiem

(7)

Aun cenando poco, duermo mal.

orac. subordinada or. principal

Podřadící spojky složené

Ani jednoslovné podřadící spojky složené nejsou ve španělštině nijak hojné. Patří k nim: *aunque* „ačkoli“, „i když“, *porque* „protože“, *apenas* „sotvaže“

Ve španělštině je spojka *aunque* jednou ze základních spojek v přípustkových souvětích. ***Aunque*** je spojka, kterou do češtiny překládáme výrazem ačkoli, i když, i kdyby. Spojka *aunque* je souřadící odporovací pouze v případě, že je nahraditelná spojkou *pero*. Toto nastává, pokud se *aunque* nachází mezi útvary, které spojuje a v případech kdy druhý z těchto útvarů je větou, v které je sloveso v indikativu.

(8)

a. *Juan es listo aunque vago. - ... pero vago*

b. *Tengo una casa, aunque (es) pequeña.*

V ostatních případech je *aunque* spojkou podřadící. V těchto souvětích je po spojce *aunque* použit buď indikativ nebo subjuntiv.

c. *Aunque mete muchos goles, ese delantero es torpe.*

d. *Juan es listo aunque saque malas notas.*⁸

Ve španělštině je spojka *aunque* jednou ze základních spojek v přípustkových souvětích.

8 Španělská terminologie byla převzata z GOMÉZ, TORREGO, Gramática didáctica del español, Madrid, Ediciones SM, s. 236

Podřadící spojky komplexní

Podřadící spojky komplexní jsou ze všech podřadících spojek ve španělštině nejhojnější. Ve španělských gramatikách bývají nazývány *frases conjuntivas* nebo *locuciones conjuntivas* (GRAE). Zpravidla bývají tvořeny nějakým determinátorem (substantivem, adjektivem, adverbium), jehož lexikální význam je nositelem určitého specifického významového odstínu, ve spojení s předložkou a univerzálním subordinátorem *que*. Lze je systematizovat buď podle formy (GRAE), nebo podle významu.

Podle významu rozlišujeme:

a) komplexní spojky s významem časovým

desde que „od té doby co“, *una vez que* „jakmile“, *ahora que* „teď když“,

b) komplexní spojky s významem způsobovým

sin que „aniž“, *a menos que* „ledaže by“, *a medida que* „jak (postupně)“, *cuando no* „pokud ne“, *de forma que* + subj. „tak aby“, *de manera que* + ind. „takže“

c) komplexní spojky s významem příčinným

Finální: *para que*, *afin de que*, *a que* „aby“

Kauzální: *dado que*, *debido a que* „protože“, *en vista de que* „vzhledem k tomu že“

Kondicionální: *así es que* „pokud“, *con tal de que* „pokud“,

Koncesivní: *a pesar de que* „přestože“, *bien que* „ačkoli“, *si bien* „přestože“⁹

a pesar de, pese a

Jedná se o substantivní věty uvnitř předložkové přípustkové konstrukce, která má funkci příslovečného určení:

(9)

No lo hago, a pesar de que me lo han pedido.

or. principal

or. Sustantiva

construcción preposicional concesiva

- *a pesar de que* ("přestože")

9 česká terminologie byla převzata z ČERMÁK, ZAVADIL, *Mluvnice současné španělštiny*, Praha, Karolinum 2010, s.405- 406

- aunque, si bien, bien que (" ačkoliv, i když, i kdyby")
- a no ser que, salvo que, a menos que (" ledaže, ledaže by")
- aun cuando (" přestože, ačkoliv, i když")
- por más que (" jakkoliv, i kdyby sebevíce")

(10)

a. No le concedieron la beca a pesar de que era el mejor estudiante de la clase.

b. Aunque lo supiera, no lo diría.

c. Consiguieron la victoria, si bien las bajas fueron sensibles.

d. La familia emprendió el viaje, bien que no todos iban a gusto.

e. Aun cuando quería aparecersereno e indiferente, no las tenía todas consigo.

f. Por más que lea, no podrá aprenderlo.¹⁰

Použití přípustky je velmi častým jevem ve španělském obchodním jazyce:

(11)

a. Los formularios siempre van acompañados de una carta aunque ésta suele ser de salutación.

b. Ay, Dios ni me o preguntas a pesar de todo mi esfuerzo, las cosas no me salieron como yo imaginaba aunque he puesto todo mi empeño para que todo vaya de lo mejor, si bien he controlado los papeles tres veces, pues fijate, se me escapó un detalle.

I. 3.2.3. Další možnosti vyjádření přípustky

Přípustková vztahy lze ve španělštině vyjádřit prostřednictvím dalších výrazů, jakými jsou například vztahné věty, které doplňují příslovce *mucho*, *poco* (12a) nebo přídavná jména předcházející předložce *para*, dále pomocí vazby *con + lo +*

¹⁰ ZAVADIL, ČERMÁK, *Sintaxis del español actual*, Praha Karolinum 2008, s. 262

adjektivum/adverbium (12b), pomocí vztažných vět, které doplňují příslovce *mucho*, *más*, *poco*, jímž předchází předložka *por* (12c) či pomocí reduplikovaných struktur se slovesem v subjuntivu (12d):

(12) a. *Para lo mucho que estudia, saca notas muy bajas.*

or. de relativo or. principal

constr. prep. concesiva

b. *Con lo listo que es, no logra aprobar.*

or. de rel. or. principal

constr. prep. concesiva

c. *Por mucho que grites, no vas a conseguir nada.*

or. de relativo or. principal

const. prep. concesiva

d. *Quieras o no, iré a tu casa.*

Dále lze vyjadřovat přípustkový vztah **nevětnými vazbami**, jako infinitivními s předložkou *para* (13a). Mezi nevětné segmenty, které mají význam přípustky, patří rovněž výrazy *aun así* (13b), *con todo* y (*con*) *eso* (13c):

(13) a. *Para tener tanto dinero, viaja poco.*

b. *Aun así, no logra aprobar.*

c. *Con todo y (con) eso, no fue capaz de llamarnos.*

Přípustku také vyjádříme přídavným jménem odděleným pauzou (v mluv. projevu), a následovaným spojkou *y* (14a). V hovorovém jazyce se často používá výraz *y mira que* (14b) a *y eso que* (14c):

- (14) a. **Herido**, y logró llegar a casa.¹¹
b. *Ha perdido el avión. Y mira que le había dicho un montón de veces que había que llegar por lo menos con una hora de antelación.*¹²
c. *Es un curso carísimo... Y eso que aquí, por lo menos, te dan los libros.*

II. 1. Slovesný způsob ve španělštině

II. 1.2. Indikativ “modo indicativo“

Indikativ se používá, podáváme-li o něčem zprávu nebo popisujeme-li fakta či skutečné děje, které mohou být v čase minulém, přítomném i budoucím.

Oproti češtině se ve španělštině setkáváme s mnohem větším počtem slovesných časů, kterými jsou¹³:

- Přítomný čas (Presente de indicativo): *yo hablo*
- Složený minulý čas (Pretérito perfecto/antepresente): *yo he hablado*
- Jednoduchý minulý čas (Pretérito indefinido/pretérito perfecto simple): *yo hablé*
- Imperfektum (Pretérito imperfecto/copretérito): *yo hablaba*
- Předminulý čas (Pretérito pluscuamperfecto/antecopretérito): *yo había hablado*
- Závislý minulý čas (Pretérito anterior): *yo hube hablado*
- Jednoduchý budoucí čas (Futuro simple/imperfecto): *yo hablaré*
- Složený budoucí čas (Futuro compuesto/antefuturo/perfecto): *yo habré hablado*

II. 1.2.1. Přítomný čas (Presente)

Tento čas se používá pro vyjádření právě probíhajících dějů (15a), obvyklých

¹¹ TORREGO, *Gramática sintáctica del español*, Madrid, Ediciones SM, s. 358-359

¹² MATTE BON, *Gramática comunicativa del español*, Madrid, Edelsa 2005 s. 217

¹³ BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana; *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň, Fraus 1999, s. 99-107

dějů (15b), dále pro vyjádření takových dějů, které chce mluvčí prezentovat jako obecně platné (15c), pro označení minulých dějů (tzv. historický prézens) – zejména v publicistickém stylu (15d), pro označení blízké budoucnosti (15e), ve vedlejších větách podmínkových reálných po spojce *si ve* významu *jestliže, - li, když, pokud* (15f)¹⁴

(15)

- a. La Feria de Brno abre sus puertas hoy mismo.
- b. Mi abuela todos los domingos va a iglesia.
- c. La Tierra gira alrededor del Sol.
- d. El viernes 12 de octubre de 1492 Cristóbal Colón descubre América.
- e. Para ganar proximas elecciones Donald Trump tiene que ponerse a estudiar la oratoria.
- f. ... pero si leen mi libro, podrán ver ...

II. 1.2.2. Složený minulý čas (Pretérito perfecto/antepresente)

Používá se k:

- a) vyjádření děje, který proběhl v časovém úseku, který zasahuje do současnosti
(16)
 - a. *Te he llamado cinco veces este mañana.*
- b) označení minulého děje, jehož následky mají vztah k přítomnosti
 - b. *Los ladrones se han fugado de la cárcel y han desaparecido. (Ya no están en la cárcel).*
- c) vyjádření dějů, které se udály v besprostřední minulosti
 - c. *No he oído nada de lo que has dicho.*¹⁵

II. 1.2.3. Jednoduchý minulý čas (Pretérito indefinido/preterito perfecto simple)

El pretérito indefinido zastupuje minulost, jak ji chápeme v základní podobě. Popisuje tedy něco, co je časově omezené a co se stalo v minulosti.

(17)

- a. *Anoche salieron por el centro.*
- b. *En 2010 trabajamos en un banco*

¹⁴ Příklad 19 (f) byl převzat z BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana; *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 99-107

¹⁵ DOMÍNGUEZ, Pablo; BAZO Plácido, *Claves del español, Gramática práctica*, Madrid 1994, s. 84

II. 1.2.4. Imperfektum (Imperfecto)

Tento čas se používá:

(i) k označení stavů a dějů, jejichž doba trvání v minulosti není určena

(18)

a. Era muy difícil impedirlo.

(ii) ve vypravování, pro popis stavů a dějů v minulosti

b. Juan estaba triste aquella tarde y no tenía ganas de salir. Sus amigos, sin embargo, querían ir al cine, y mientras intentaban convencerlo para que los acompañase, sonó el teléfono.

(iii) k vyjádření neukončených dějů, které se opakovaly s pravidelností či určitou frekvencí v minulosti

c. Todas las mañanas leía la prensa antes de desayunar.

(iv) na místo přítomného času jednoduchého, pro vyjádření zdvořilosti

d. Quería hacer una pregunta, si se me permite.

(v) často místo kondicionálu

e. Dijo que venía sin falta.

(vi) pokud citujeme slavné osobnosti

f. Como decía Oscar Wilde: „El progreso es la realización de las utopias“

II. 1.2.5. Předminulý čas (Pluscuamperfecto)

Tento čas.

Označuje děj ukončený v určitém momentu v minulosti a předcházející jinému minulému ději:

(19) *Cuando tú llegaste, ya habíamos hablado con ella.*

Pluscuamperfecto se používá na místo přítomného času jednoduchého nebo předpřítomného času pro vyjádření laskavosti a skromnosti:

(20) *Había pedido usted postre, señor?*

II. 1.2.6. Závislý minulý čas (Pretérito anterior)

Používá se k označení právě zkončeného minulého děje, který bezprostředně předcházel dalšímu minulému ději

Tento čas se používá v doprovodu spojek jako *apenas, cuando, cuanto, en cuanto, antes de que, después de que*.¹⁶

(21) *Cuando hubo desayunando, Pedro salió a dar un paseo.*

II. 1.2.7. Jednoduchý budoucí čas (Futuro simple)

Tento čas se používá:

(i) k vyjádření něčeho, co bude jisté či pravděpodobné v momentě následujícím momentu, ve kterém mluvčí realizuje promluvu

(22)

a. *El año próximo será bisiesto.*

(ii) k vyjádření úmyslnosti vzhledem k něčemu, co se ještě neudálo

b. *Te escribiré todos los días.*

(iii) v otázkách pro vyjádření nejistoty, zdvořilosti vzhledem k událostem, které ještě nenastali

c. *Llamaré a Pedro para invitarlo?*

(iv) pro vyjádření domněnky, předpokladu, zdrženlivosti vzhledem k momentu, ve kterém realizujeme promluvu

d. *No la veo la cara. Quién será?*

e. *Este pueblo tendrá unos 20.000 habitantes.*

(v) příležitostně se používá k vyjádření přání či příkazu, u kterého se očekává jeho splnění.

f. *Harás lo que yo te diga.*

(vi) v otázkách a zvoláních různého charakteru (překvapení, ironie, atd.)

g. *Tendrás el valor de negar lo que es evidente?*

h. *Serás tonto!*¹⁷

II. 1.2.8. Složený budoucí čas (Futuro perfecto)

Tento slovesný čas se používá:

(i) k označení dějů budoucích, předcházející jiným dějům budoucím

¹⁶ DOMÍNGUEZ, Pablo; BAZO Plácido, *Claves del español, Gramática práctica*, Madrid 1994, s.86

¹⁷ DOMÍNGUEZ, Pablo; BAZO Plácido, *Claves del español, Gramática práctica*, Madrid 1994, s. 74-75

(23)

a. *Antes de que empiece a llover ya habrás llegado a casa.*

(ii) k vyjádření možnosti, nejistoty, pochybnosti v minulosti

b. *Si no hay nadie en casa es que habrán salido.*

II. 1.2.9. Podmiňovací způsob jednoduchý (Condicional simple/potencial simple)

Podmiňovací způsob jednoduchý se používá k vyjádření podmíněných dějů v přítomnosti (24a), pravděpodobnosti a nejistoty (24b), zdvořilé žádosti nebo také rady (24c) a pro vyjádření následnosti k jinému minulému ději (24d).

(24)

a. *La mayor parte de los malentendidos se **solucionarían** hablando.*

b. *El sabio consejo ibicenco dice: Viste como quieras, pero viste bien. Este **sería** básicamente el argumento [...]*

c. ***Deberías** ser más ahorrador.*

d. *[...] la obra que salió a la subasta, que **ingresaría** tiempo después en la colección [...]*

II. 1.2.10. Podmiňovací způsob složený (Condicional compuesto/potencial compuesto)

Tento čas se používá:

(i) k označení budoucího děje vzhledem k podmínce, že vyjadřuje pohled z minulosti

(25) a. *El niño **habría cumplido** ahora diez años. (Si hubiera nacido)*

(ii) k vyjádření pravděpodobnosti nebo nejistoty v minulosti

b. ***Habría recorrido** unos diez kilómetros cuando, de pronto, me di cuenta de que*

*apenas me quedaba gasolina.*¹⁸

II. 1.3. Subjuntiv

V češtině neexistuje gramatický tvar odpovídající subjuntivu. Použití subjuntivu je ve španělštině velice rozsáhlý jev. Subjunktiv je slovesný způsob, který se používá převážně ve vedlejších větách, vyjadřují-li hlavní věty mínění, domněnku, nutnost, přání, požadavek, naději, pochybnost nebo nejistotu. Fakta nebo děje jsou tím hodnoceny, označeny jako (ne)žádoucí, žádány, očekávány nebo zpochybněny. Ve španělském jazyce existují následující slovesné časy subjuntivu:

- Subjuntiv přítomný (Presente de subjuntivo): *hable*
- Subjuntiv perfekta (Pretérito perfecto de subjuntivo): *haya hablado*
- Subjuntiv imperfekta (Pretérito imperfecto de subjuntivo): *hablara/ hablase*
- Subjuntiv předminulého času (Pretérito pluscuamperfecto de subjuntivo): *hubiera/ hubiese hablado*
- Jednoduchý subjuntiv budoucího času (Futuro imperfecto/ Futuro simple de subjuntivo): *hablare*
- Složený subjuntiv budoucího času (Futuro perfecto/ Futuro compuesto de subjuntivo): *hubiere hablado*

II. 1.3.1. Subjuntiv přítomný (Presente de subjuntivo)

V samostatných větách se subjuntivu používá pro vyjádření zákazu (26a), ve větách přacích (26b), ve spojení s výrazem *ojalá*, kdy přítomný subjuntiv vyjadřuje splnitelné přání (26c) a ve spojení s výrazy, které vyjadřují pravděpodobnost, možnost, např: *tal vez, acaso, quisáz, probablemente, posiblemente* a další (26d).

(26)

a. *No corra riesgo con su salud.*

¹⁸ DOMÍNGUEZ, Pablo; BAZO Plácido, *Claves del español, Gramática práctica*, Madrid 1994, s. 87

- b. ¡**Viva!**
- c. ¡*Ojalá se lo **digan** a tiempo!*
- d. **Quizá sea ésta la máxima [...]**

Subjuntivu přítomného se používá zejména v těch případech, kdy sloveso řídící věty je v přítomném čase, v budoucím čase, ve složeném perfektu nebo v rozkazovacím způsobu, a to ve vedlejších větách podmětných a předmětných se spojkou *que* ve významu českého *aby* (27a). Dále pak ve vedlejších větách, které závisejí na výraze vyjadřujícím pochybnost, pravděpodobnost, možnost a nejistotu (27b). Potom také ve vedlejších větách, které závisejí na slovese vyjadřujícím postoj, názor, duševní hnutí (27c), ve vedlejších větách podmětných nebo předmětných pokud předcházejí před větou hlavní (27d), ve vedlejších větách vztažných, pokud vyjadřují přání nebo nejistotu realizace děje (27e), ve vedlejších větách časových, pokud označují děje budoucí nebo nejisté (27f.) a také ve vedlejších větách účelových (27g), přípustkových (27h), způsobových (27i) a vedlejších větách účinkových, pokud vyjadřují cíl, kterého má být dosaženo (27j.).

(27)

- a. *Es difícil **que** un personaje se me **vaya** de las manos.*
- b. *[...]es lógico **que** entre ellos **encuentre** mi material de trabajo.*
- c. *Cabrera Infante lamenta **que** José Martí **sea** tan desconocido en España.*
- d. *Y **que** **haya** un elemento cultural fuerte significa **que** hay una oferta y una demanda [...]*
- e. *No faltarán, por supuesto, quienes lo **hagan** a su tiempo [...]*
- f. *Mientras el hombre **no se convierta** en una especie de mutante, seguirá amando, odiando, deseando [...]*
- g. *[...]se van a acoplar literas para **que** cada habitación **pueda** acoger [...]*
- h. *[...]por mucho **que** **podamos** desarrollar una política industrial en el País Vasco, [...], es difícil **que** se pueda consolidar.*
- i. *[...]todos los hijos tienen en principio los mismos derechos al patrimonio*

*familiar, sin que **haya que** tener en cuenta el orden de su nacimiento.*

*j. Ahora trabajamos para alterar genéticamente el tumor, de forma que **podamos** inmunizar a los pacientes [...]¹⁹*

II. 1.3.2. Subjuntiv perfekta (Pretérito perfecto de subjuntivo)

V samostatných větách se subjuntivu perfekta používá zpravidla často ve spojení s výrazy, které vyjadřují možnost, pravděpodobnost (*tal vez, acaso, quizás, apod.*), (28a) a ve větách přacích (28b).

(28)

a. *Se ha resaltado hasta la náusea su condición de mujer académica, pero **quizá no se haya hecho** hincapié [...]*

b. *¡Ojalá **hayan venido** a tiempo!*

V závislých větách se subjuntiv perfekta používá v těch případech, kdy sloveso řídící věty je v čase přítomném, budoucím čase, ve složeném perfektu nebo v rozkazovacím způsobu; a to ve vedlejších větách podmětných nebo předmětných, které závisejí na výraze vyjadřujícím možnost, pochybnost, pravděpodobnost, nejistotu, postoj, duševní hnutí (29a); a dále ve vedlejších větách časových, pokud vyjadřují předčasnost k jinému budoucímu ději (29b).

(29)

a. *Su importancia como escultor ha hecho que esta faceta artística **haya permanecido** siempre relegada a un segundo plano.*

b. *El sector hostelero no desespera, tiene la mirada puesta en un futuro a medio plazo: en los próximos cinco años, cuando Bilbao **haya cambiado** de cara.²⁰*

II. 1.3.3. Subjuntiv imperfekta (Pretérito imperfecto de subjuntivo)

Subjuntiv imperfekta má dvojí tvary, a to např. u slovesa *hablar*: *hablara*,

19 Příklady (31) a (32) byly převzaty z: BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana; *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň, Fraus 1999, s. 109-112

20 Terminologie a příklady (33) a (34) byly převzaty z: BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana; *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň, Fraus 1999, s. 112-113

hablase. Použití koncovky – ra a – se je také vázáno na diatopické faktory: tvary s koncovkou – se jsou typické spíše pro evropskou španělštinu. Shodné užití tvarů *hablara/hablase* užíváme v samostatných větách ve spojení s výrazy, které vyjadřují pravděpodobnost, možnost (30a) a v přacích větách v případech, kdy mluvčí o uskutečnění přání pochybuje (30b).

(30)

a. *Tal vez luego de ser elegida como víctima propiciatoria, Juanita **fuera** reverenciada [...]*

b. *¡Ojalá **vinieran** a tiempo!*

V závislých větách se subjuntivu imperfekta používá v případech, kdy je sloveso řídící věty v minulém čase nebo podmiňovacím způsobu; a to ve vedlejších větách podmětných a předmětných se spojkou *que* ve významu českého *aby* (31a.). Dále ve vedlejších větách, které závisejí na výraze vyjadřujícím pochybnost, možnost, nejistotu či pravděpodobnost nebo na slovese vyjadřujícím postoj, názor nebo duševní hnutí (31b.). Potom také ve vedlejších větách vztahných, které vyjadřují přání nebo nejistotu (31c.), ve vedlejších větách časových, v případě, že označují následné děje k jinému minulému ději či děje nejisté (31d.). A také ve vedlejších větách účelových (31e.), podmínkových ireálných v přítomnosti (31f.), ve vedlejších větách přípustkových (31g.), způsobových, zvláště po spojce *si* (31h.) a ve větách účinkových (31i.).²¹

(31)

a. *Yo le pedía entonces que me **facilitase** la receta.*

b. *Diana temía que la historia del tren **pudiera** dañar su suerte.*

c. *[...] querían obsequiar a sus insignes invitados con una estancia que **recordaran** por mucho tiempo [...]*

d. *[...] decidió aguardar unos meses a que **se asentase** en su nuevo cargo [...]*

e. *[...] participé activamente para que mi partido **recurriera** la ley ante el Constitucional.*

f. *Si **preguntáramos** hoy a un niño cubano quién fue José Martí, contesaría sin*

²¹ Terminologie byla převzata z BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana; *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň, Fraus 1999, s.114-115

duda [...]

g. *Deberíamos defender a esta gente aunque **tuviésemos** que hacer la guerra.*

h. *Y no acabaría el milenio sin que Almazor **sitiara** y **rindiese** la ciudad.*

i. *Lo hicieron de manera que **sirviera** para mucho tiempo.*

V některých situacích lze použít výhradně tvar zakončený na *-ra*, a to ve funkci způsobu podmiňovacího (32a.) či v případě označení vzdálených minulých dějů (32b.).

(32)

a. *Si **tuviese** ocasión, te lo **dijera**.*

b. *El que **fuera** presidente del Consejo Superior de Investigaciones Científicas en los últimos tiempos de UCD y los primeros del PSOE, ha visto este año [...]*

II. 1.3.4. Subjuntiv předminulého času (Pretérito pluscuamperfecto de subjuntivo)

Subjuntiv předminulého času v samostatných větách užíváme především v přacích větách vyjadřujících nesplnitelná přání (33).

(33) *¡Ojalá **hubiera habido** doscientos mil momentos decisivos [...]!*

V závislých větách se subjuntiv předminulého času používá zejména v případech, kdy je sloveso řídící věty v minulém čase nebo v podmiňovacím způsobu; a to pokud sloveso v řídící větě označuje pochybnost, možnost, nejistotu, pravděpodobnost či duševní hnutí (34a.), ve vedlejších větách přípustkových a podmínkových ireálných (34b.), ve vedlejších větách způsobových, které vyjadřují předčasnost (34c.) a ve vedlejších větách vztažných (34d.).

(34)

a. *Cabrera Infante agradeció a España que **hubiera publicado** todos sus libros.*

b. *Si no **hubieran puesto** en tela de juicio la metodología utilizada por los restauradores del Reina Sofía, no habría sido necesario haber convocado este congreso.*

c. *[...] es como si se **hubiera alejado** para siempre.*

d. [...] en el diario en el que se **hubiera publicado** el anuncio [...]²²

II. 1.3.5. Jednoduchý subjuntiv budoucího času (Futuro imperfecto/ Futuro simple de subjuntivo)

Jednoduchý subjuntiv budoucího času se používá výhradně v závislých větách. Jeho použití je dosti omezené. Vyskytuje se v ustálených spojeních (35a.) nebo v textech právnických (35b.), administrativních, publicistických (35c.).

(35)

- a. *Adonde **fueres**, hazlo que **vieres**.*
- b. *Si los guardadores **carecieren** de capacidad legal para comerciar, o **tuvieren** alguna incompatibilidad, estarán obligados a nombrar [...]*
- c. *[...] hasta qué punto la política europeísta del canciller Hohl será seguida por cualquiera que **fuere** su sucesor.*

II. 1.3.6. Složený subjuntiv budoucího času (Futuro perfecto/ Futuro compuesto de subjuntivo)

Složeného subjuntivu budoucího času se užívá především v administrativních a právních textech (36).

(36) *Las cantidades que el quebrado **hubiere satisfecho**[...] ²³*

III. 1.4. Používání způsobů v přípustkových větách ve španělštině

Výše zmíněné slovesné časy indikativu (oznamovacího způsobu) a subjuntivu se s různou frekvencí používají v přípustkových větách. Nejčastěji používané spojky a spojkové výrazy v přípustkových větách jsou *aunque, a pesar de que, si bien, aun cuando, bien que, mal que, por más que*. Ve významu českého AČKOLI, I KDYŽ se po nich používá oznamovacího způsobu (indikativu) slovesa:

(37)

*Ceuta y Melilla gozan de condición de ciudades autonomicas **aunque** no tienen las competenciasde comunidades.*

22 Příklady (35) až (39) byly převzaty z: BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana; *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň, Fraus 1999, s. 114-118

23 Příklady (40) a (41) byly převzaty z: BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana; *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň, Fraus 1999, s. 118 -119

„Ceuta y Melilla se těší statutu samosprávných měst, **i když** nemají kompetence autonomních oblastí“

Je li těchto spojek užito ve významu českého I KDYBY, I POKUD BY užívá se po nich sloveso ve tvaru subjuntivu:

(38)

*En aquella época, de entrada, se lo (el niño) daban al padre, **aunque** fueras tú la que iniciara...*

„Tehdy, na začátek přiřkli dítě otci, **i kdybys** to byla ty, kdo začal.“²⁴.

V další části práce se zaměříme na používání způsobů ve španělských přípustkových větách.

Co se týká didaktických gramatik a materiálů pro výuku španělštiny zhodnotili jsme výběr běžně dostupných učebnic španělštiny. Dále jsme konzultovali danou problematiku v publikaci Mluvnice současné španělštiny (Zavadil, Čermák; 2010) a v níže uvedených obecných mluvnicích španělštiny.

III. 1.4.1. Jazykové učebnice

Prvním vzorkem byla učebnice *Fiesta 3* (Králová; 2003). Jedná se o velice dobře zpracovaný výukový manuál pro střední a jazykové školy, kde autorka reflektuje námi zkoumané téma na konci manuálu v přehledu gramatiky následujícím způsobem:

Souvětí s vedlejší větou přípustkovou

hlavní věta

sloveso v oznamovacím způsobu
přítomný nebo minulý čas
přítomný nebo budoucí čas
sloveso v podmiňovacím způsobu

vedlejší věta

přípustková spojka + sloveso v indikativu
přípustková spojka + sloveso v indikativu
přípustková spojka + sloveso v subjuntivu
přípustková spojka + sloveso v subjuntivu
a pesar de , pese a + infinitiv
(aun) + gerundium
příčestí²⁵

Dalším vzorkem našeho výzkumu byla učebnice *Ven 2, Cursos de español para*

24 Příklady (42), (43) byly převzaty z BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana; *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň, Fraus 1999, s. 160-161

25 Česká a španělská terminologie byla převzata z KRÁLOVÁ, Jana, *Fiesta 3*, Plzeň, Fraus 2003, s.229

extranjeros (Viudez, Francisca Castro; 1991). Autorka se věnuje problematice *aunque* v gramatickém oddílu 13. lekce.

Indikativ (*indicativo*)

V obecné rovině, pokud se jedná o děje minulé, sloveso věty podřadicí jde ve tvaru indikativu.

(39) *El fin de semana pasado aunque llovía mucho, fui a la sierra.*

Pokud jde o děj v přítomném čase, pak může jít sloveso v obou způsobech:

(40) *Está lloviendo, no salgas.*

a. *Aunque llueve, voy a salir.*

b. *Aunque llueva, voy a salir.*

Subjuntiv (*subjuntivo*)

Pokud se bavíme o časech budoucích, je preferováno použití subjuntivu.

(41) *El fin de semana proximo pienso ir a la sierra, aunque llueva.*²⁶

Aunque

Acciones presentes: AUNQUE+INDICATIVO/SUBJUNTIVO

Aunque es mi amigo, no lo defiende.

Aunque sea mi amigo, no lo defiende.

Acciones pasadas: AUNQUE+INDICATIVO (Generalmente)

Ayer me fui al cine, aunque tenía mucho trabajo.

Acciones futuras: AUNQUE+SUBJUNTIVO (Generalmente)

No lo haré, aunque me lo pida de rodillas.

Dále si uvedeme, jak danou problematiku zpracovává Prokopová ve své učebnici *Španělština pro samouky* (Prokopová; 2000). Autorka vysvětluje problematiku přípustkového souvětí v kapitole č. 40 *La enseñanza*.

A) *Aunque llueve, saldré.*

(*Aunque llovía, salí.*)

Aunque llueva, saldré.

B) *Aunque lloviera, saldría.*

C) *Aunque hubiese llovido, habría salido.*

šel ven.

I když prší, půjdu ven.

(I když pršelo, šel jsem ven)

I když bude pršet, půjdu ven.

I kdyby pršelo, šel bych ven.

I kdyby bylo pršelo, byl bych

²⁶ Převzato z VIUDEZ, Francisca, Castro, *Cursos de español para extranjeros, VEN 2, Libro del alumno*, Madrid, Edelsa 1991, s. 62

Prokopová uvádí, že přípustkové věty skutečné mohou být dvojího druhu:

A) V češtině mají spojky *ač*, *ačkoli*, *třebaže*, *přestože*, *i když*, *byť* a po nich následuje sloveso v přítomnosti nebo minulosti. Ve španělštině použijeme *aunque* nebo *a pesar de que* a oznamovací způsob přítomný nebo minulý:

Aunque puede, no lo hace.

I když může, nedělá to.

Aunque podía, no lo hizo.

I když mohl, neudělal to.

B) Vyjadřují v přípustkové větě hypotézu, domněnku, budoucnost: v češtině je přípusťka v budoucím čase, ve španělštině *aunque* a spojovací způsob přítomný (*presente de subjuntivo*):

Aunque pueda, no lo hará.

I když bude moci, neudělá to.

Autorka dále charakterizuje přípustkové věty neskutečné v přítomnosti tímto způsobem: v češtině je „i kdyby“, ve španělštině *aunque* a po něm spojovací způsob minulý.

Aunque pudiera, no lo haría.

I kdyby mohl, neudělal by to.

A jako poslední uvádí věty neskutečné v minulosti:

v češtině je „i kdyby“ byl, ve španělštině *aunque* a spojovací způsob předminulý:

Aunque hubiera podido, no lo habría dicho.
udělal.²⁷

I kdyby byl mohl, nebyl by to

III. 1.4.2. Obecné mluvnice španělštiny

Autoři Mluvnice současné španělštiny (Zavadil, Čermák; 2010) se na problematiku přípustkových vět dívají lingvisticko interpretačním způsobem. Uvádějí, že na rozdíl od vět podmínkových, ve kterých se synkretizuje čas (*présens* a *futurum*) a způsob (*indikativ* a *subjuntiv*), přípustkové věty jsou modálně a z valné části i

²⁷ Česká a španělská terminologie byla převzata z PROKOPOVÁ, Libuše, *Španělština pro samouky*, Praha, Leda 2000, s.350-351

temporálně symetrické:

Aunque lo sabe, no quiere decirlo. (Tvrdím, že to ví.)

Aunque lo sabrá no querrá decirlo. (Tvrdím, že to bude vědět.)

Aunque lo sepa, no quiere decirlo. (Možná, že to teď ví.)

Aunque lo sepa, no querrá decirlo. (Možná to v budoucnu bude vědět.)

Aunque lo supiera/supiese, no lo diría. (Mohl by to vědět)

Aunque lo hubiera/hubiese sabido, no lo habría/hubiera dicho. (Nevěděl to)²⁸

Dále Čermák a Zavadil (Zavadil, Čermák; 2010) uvádí, že vedlejší věty přípustkové jsou predikačním vyjádřením okolnosti přípustkové povahy, Přípustka představuje překážku v uskutečnění slovesného děje, aniž jej zcela vylučuje. Tato překážka může být reálná nebo potenciální jak vidíme ve výše uvedených příkladech vět.

V další části se zaměříme na obecné gramatiky španělštiny. Budeme se soustředit na dílo *Gramática comunicativa del español* (Francisco Matte Bon;2005). Bon v této publikaci dělí útvary vyjadřující přípustku do sedmi skupin, které si dále popíšeme.

Spojka *aunque* je nejvíce neutrální operátor, kterým disponuje mluvčí ve španělštině, pokud jde o vyjádření vztahu přípustky: ***aunque+elemento A, elemento B***

(42) *Aunque se lo he pedido varias veces, todavía no me ha llamado.*

Matte Bon říká, že vytvořením přípustkové věty mluvčí zcela explicitně dává najevo, že bere v úvahu informaci A, a přesto všechno musí říct informaci B.

(43)

Pero como vas a salir con esta lluvia! No importa, aunque esté lloviendo, tengo que marcharme.

Bon dále uvádí, že pokud je informace uváděná přípustkovou větou s *aunque* pro posluchače nová, nebo pokud jí mluvčí prezentuje jako informaci pro posluchače novou, pak jde sloveso přípustkové věty s *aunque* v indikativu.

Na druhou stranu pokud není informace v přípustkové větě s *aunque* pro oba

28 ZAVADIL, ČERMÁK, *Mluvnice současné španělštiny*, Praha, Karolinum 2010,s.523-524

účastníky komunikace nová pak následuje sloveso této věty v subjuntivu. Dále jde sloveso v subjuntivu pokud má sdělovaná informace hypotetický charakter.²⁹

Králová ve svém díle *Moderní gramatika španělštiny* (Králová; 1999) uvádí, že *aunque* a další spojky přípustky ve významu českého „ačkoli“, „i když“ jsou následovány slovesem v oznamovacím způsobu. Pokud je ale těchto spojek užito ve významu českého „i kdyby“, „i pokud by“, užívá se po nich sloveso ve tvaru subjuntivu.

Zajímavá se jeví teorie J.Borrega (Borrego; 1985). Ten uvádí, že, ve větách uvedených spojkou *aunque* je výskyt buď indikativu nebo subjuntivu určen dvěma faktory a to výší reálnosti skutku (*el carácter de hecho posible o no*) a výší informativnosti věty, která obsahuje spojku *aunque* (*el carácter informativo o no de la oración encabezada por aunque*). Použití *aunque* + indicativo: Mluvčí zná danou skutečnost a předpokládá, že posluchač tuto skutečnost nezná. Klíčová informace je poskytována jak větou hlavní, tak větou podřazenou (44).

Použití *aunque* + subjuntivo: Mluvčí zná danou skutečnost a předpokládá, že posluchač ji také zná. Klíčová informace nám je poskytována jen ve větě hlavní (45).

V dalším případě však může platit, že mluvčí nezná skutečnost (hypotéza). Může danou skutečnost považovat za možná či ztěžá splnitelnou (46).³⁰

(44) *Aunque estoy enfermo, sigo trabajando.*

(45) *Aunque esté enferma, iré contigo al cine.*

(46) *Aunque mañana haga buen tiempo, no me moveré de casa.*

III. 1.4.3. Shrnutí používání indikativu/subjuntivu

Při objasňování volby použití subjuntivu/indikativu uvádějí námi konzultované publikace různá pravidla, která shrnujeme následujícím způsobem:

- 1) Záleží, na způsobu jakým překládáme výraz *aunque* (ačkoli, i když x i kdyby, i pokud)
- 2) Přípustka vyjadřuje překážku. Tato je buď reálná, nebo potenciální
- 3) Vyjadřují-li v přípustkové větě hypotézu, domněnku, budoucnost pak po spojce *aunque* použijí sloveso ve tvaru subjuntivu
- 4) Pro použití indikativu nebo subjuntivu je klíčová výše reálnosti skutku či překážky v

29 FRANCISCO MATTE BON, *Gramática comunicativa del español*, Madrid, Edelsa 2005, s. 211-212

30 BORREGO, ASECIO, PRIETO, *El subjuntivo, valores y usos*, Madrid, SGEL 1998, s. 166-173

přípustkové větě a to s jakou výší nás informuje věta uvedená spojkou *aunque*.

García Santos (García, Santos; 1993) přináší velice zdařilé vysvětlení problematiky použití výrazu *aunque*, které jsme se rozhodli shrnout v následujících tabulkách.

	subjuntivo	indicativo	Futuro simple
Hechos físicos-comprobados directamente por el hablante (47a)		x	
Hechos físicos- no comprobados por el hablante (47b)	x		
Hechos de opinion-el hablante afirma algo como cierto (47c)		x	
Hechos de opinión-el hablante rechaza lo dicho por interlocutor o no está de acuerdo con ello (47d)	x		
El hablante tiene el futuro no comprobado (47e)	x		
El hablante sabe lo que va a suceder en el futuro (47f)			x

(47) a. *Aunque **está** lloviendo tengo que salir.*

b. *Pues aunque **esté** lloviendo tengo que salir.*

c. *París es la capital cultural del mundo, aunque **no tiene** un museo de pintura como el del Prado.*

d. *Pablo: „Yo creo que tengo razón. Mira, este libro, por ejemplo, dice lo mismo“.*

*Yo: „Aunque lo **diga** ese libro (**no importa**). Eso, convéncete, es una barbaridad“.*

e. *Aunque **venga** (yo no sé, si va a venir o no, pero en el caso de que venga) el próximo fin de semana no me va a ver el pelo.*

f. *Aunque **volverá**, esta vez se acabó : „no voy a ceder más“.*

	indicativo	subjuntivo
--	------------	------------

Yo digo que... y yo digo que (48a)	x	
Tú dices que.. y yo también digo que (48b)	x	
Tú dices que... pero yo digo que (48c)		x

(48) a. *Aunque está lloviendo tengo que salir (-yo digo que está lloviendo y yo digo que tengo que salir-)*

b. *Pablo: París es la capital...*

Yo: De acuerdo, pero aunque es la capital cultural... no tiene...(- tú dices que París es... y yo también lo digo, pero también digo que no tiene...-)

c. *Pues aunque esté lloviendo tenemos que salir. (- tú dices que está lloviendo, pero yo digo que tenemos que salir-)*³¹

IV. 1.5.1. Práce s korpusem

Výzkumná část této práce byla realizována prostřednictvím synchronního korpusu CREA, který můžeme charakterizovat jako soubor počítačově uložených textů, jak psaného, tak mluveného jazyka, který slouží především k jazykovému výzkumu. S pomocí speciálního vyhledávacího programu je možné hledat slova či slovní spojení v různých kontextech, zjistit četnost výskytu těchto slov či dohledat jejich původní textový zdroj.³²

ČÁST VÝZKUMNÁ

V. 1. Způsob vypracování výzkumu

Tato část bakalářské práce se zaměřuje na problematiku, kterou jsme již uvedly v teoretické části, a to na použití indikativu či subjuntivu v přípustkových větách s výrazem *aunque*. K výzkumu slouží korpus Španělské královské akademie, *Corpus de Referencia del español Actual (CREA)*.

Praktickou stránku použití těchto slovesných způsobů jsme analyzovali na vybraném vzorku textů, a to konkrétně na novinových článcích. Abychom mohli zmapovat vývoj v použití jednoho nebo druhého slovesného způsobu, určili jsme si pro realizaci výzkumu určité časové rozmezí. Konkrétně tedy od roku 1980 do roku 1989. Toto časové období jsme z důvodu lepší práce se vzorkem a kvůli vysokému výskytu

31 J.F. GARCÍA SANTOS, *Sintaxis del español- nivel de perfeccionamiento*, Madrid, Santillana 1993, s. 203-209

32 ČESKÝ NÁRODNÍ KORPUS, *Co je korpus?* [online]. [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: http://ucnk.ff.cuni.cz/co_je_korpus.php

zkoumaného výrazu rozdělily po 3 letech do 3 vyhledávání, tedy 1980-1983, 1984-1986, 1987-1989. Výzkum jsme dále rozdělili do dvou částí. V první části jsme se věnovali analýze výskytu výrazu *Aunque* a tedy výsledkem hledání byly příklady vět začínající tímto výrazem. Druhá část výzkumu zahrnovala analýzu výskytu výrazu *aunque*, který se tedy vyskytoval uvnitř vět a souvětí, ale nikdy větu či souvětí nezačínal.

V. 1. 1. Výzkum č. 1 *Aunque*

Jelikož je španělský systém slovesných časů oproti českému velice rozsáhlý museli jsme zúžit vzorek, s kterým jsme poté dále pracovali. Zaměřili jsme se na přítomnost a v našem bádání jsme se zabývali z indikativu časem jednoduchým přítomným, jednoduchým budoucím a časem předpřítomným. Co se týče subjuntivu zaměřili jsme se na subjuntiv přítomného času.

Prvním krokem při realizaci výzkumu bylo zadání výrazu *Aunque* do políčka vyhledávání. Pokud jsme zadali vyhledávání výrazu *Aunque* bez dalšího upřesnění časového období, zdroje či geografického výskytu, korpus CREA nabídl příliš velký počet příkladů zkoumaného jevu, konkrétně tedy 24185 případů z 11895 dokumentů. S takto vysokým počtem není možné efektivně pokračovat ve výzkumu, proto jsme museli hledaný výraz blíže specifikovat.

Do políčka vyhledávání (*Consulta*) jsme tedy zadali výraz *Aunque*, zdroje pro vyhledávání jsme zúžili pouze na novinové články (*Periódicos*) a v políčku geografické polohy (*Geográfico*) jsme určili jako hlavní geografickou oblast našeho výzkumu Španělsko. I přes takto specifikované hledání bylo výsledné číslo příliš vysoké, a to 5728 případů z 5112 dokumentů. Dále jsme tedy museli naše pátrání zpřesnit a to určením časového období. Zadali jsme do políčka časového období (*Cronológico*) první z časových období, které jsme se rozhodli zkoumat. V našem případě se jednalo o roky 1980 – 1983.

Real Academia Española - Corpus de Referencia del Español Actual (CREA)

Consulta:	Aunque		
Criterios de selección:			
Autor:			
Cronológico:	1980	1983	
Obra:			
Medio:	(Todos) Libros Periódicos Revistas Miscelánea Oral	Geográfico:	Ecuador El Salvador EE. UU. España Filipinas Guatemala Honduras
Tema:	(Todos) 1.- Ciencias y Tecnología. 101.- Biología. 102.- Veterinaria. 103.- Ecología. 104.- Tecnología.		

[Consulta CORDE](#) [Nómina de autores y obras](#) [Lista de frecuencias](#) [Cómo citar el CORPUS](#) [Ayuda.](#)

Obrázek č. 1: Zadání hledání výrazu *Aunque*

Zdroj: Španělská královská akademie, korpus CREA³³

Při takto zadaných hodnotách jsme dostali výsledek 343 případů v 307 dokumentech. Tento výsledek vidíme na obrázku č. 2. To však bylo stále velké číslo pro náš výzkum. Pomocí políčka (*Ratio*) jsme ještě zmenšili počet případů. Zadali jsme do políčka (*Ratio*) číslo 4 a stiskli políčko (*Filtrar*). Zobrazil se nám tak každý čtvrtý příklad z počátečního počtu 343, neboli korpus vybral náhodně každý čtvrtý příklad hledaného výrazu *Aunque*.

³³ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. <<http://www.rae.es>> [cit. 2016-11-04]

Resultado de la consulta al banco de datos
 Cómo citar el CORPUS

Consulta:	Aunque, en 1980-1983, en Periódicos, en ESPAÑA
Resultado:	343 casos en 307 documentos.

Ver estadística

Filtros: Casos ▼

Ratio: 10

Mantener documentos (Solo para filtro sobre casos).

Filtrar

OBTENCIÓN DE EJEMPLOS

Recuperar Concordancias ▼ Normal. ▼

Clasificación: ▼ ▼

Agrupación: ▼ Marcas: ▼

Nueva consulta: **CREA** **CORDE**

Obrázek č. 2: Výsledek hledání výrazu *Aunque*

Zdroj: Španělská královská akademie, korpus CREA³⁴

Po takto zadaném filtru jsme dostali vzorek 162 případů v 162 dokumentech, což vidíme na obrázku č. 3:

Resultado de la consulta al banco de datos
 Cómo citar el CORPUS

Consulta:	Aunque, en 1980-1983, en Periódicos, en ESPAÑA
Resultado:	Filtro sobre casos sin mantener documentos. Ratio: 1/4. 162 casos en 162 documentos.

Ver estadística

Filtros: Casos ▼

Ratio: 4

Mantener documentos (Solo para filtro sobre casos).

Filtrar

OBTENCIÓN DE EJEMPLOS

Obrázek č. 3 :Výsledek zadání po filtraci

Zdroj: Španělská královská akademie, korpus CREA³⁵

34 REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. <<http://www.rae.es>> [2016-11-04]

35 REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. <<http://www.rae.es>> [2016-11-04]

Nyní jsme získali přijatelný počet příkladů, které již není třeba dál filtrovat. Stisknutím políčka (*ver estadística*) se nám zobrazila přehledná tabulka s procentuálním zastoupením příkladu ke každému roku a témata v jakých se jednotlivé příklady vyskytly, viz Obrázek č. 4:

Resultados con estadísticas (RAE)

Consulta: Aunque, en 1980-1983, en Periódicos, en ESPAÑA
 Resultado: (Filtrado) 162 casos en 162 documentos.

Filtros: Casos
 Ratio: 10
 Mantener documentos (Sólo para filtro sobre casos).
 Filtrar

OBTENCIÓN DE EJEMPLOS
 Recuperar
 Concordancias Normal

Clasificación:
 Agrupación:
 Marcas:

Cómo citar el CORPUS

Año	%	Casos
1980	60.49	98
1983	18.51	30
1982	17.90	29
1981	3.08	5

País	%	Casos
ESPAÑA	100.00	162

Tema	%	Casos
3.- Política, economía, comercio y finanzas.	49.38	80
5.- Ocio, vida cotidiana.	18.51	30
2.- Ciencias sociales, creencias y pensamiento.	15.43	25
4.- Artes.	11.11	18
1.- Ciencia y Tecnología.	5.55	9

Obrázek č. 4: Statistický přehled výsledků

Zdroj: Španělská královská akademie, korpus CREA³⁶

Po kliknutí na políčko (*Recuperar*) se nám zobrazily příklady hledaného výrazu *Aunque*. Kliknutím na výraz *Aunque* dostaneme celý kontext daného výrazu. Nyní musíme pozorně přečíst a analyzovat všechny případy výskytu hledaného výrazu.

V. 1. 1. 1. Výsledky výzkumu časového období 1980 -1983

Pro časové období 1980-1983 jsme pracovali se 162 případy výskytu výrazu *Aunque* v 162 dokumentech. Abychom byli schopni výsledný vzorek dobře zanalyzovat zahrnuli jsme do našeho výzkumu pouze čtyři slovesné časy a to jednoduchý přítomný čas (*presente de indicativo*), předpřítomný (*pretérito perfecto*), jednoduchý budoucí

36 REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. <<http://www.rae.es>> [2016-11-04]

(*futuro simple*) a subjuntiv přítomného času (*presente de subjuntivo*).

Rok 1981 byl na výskyt výrazu *Aunque* sporadický a proto jsme ho zahrnuli do roku 1980. Z obrázku č. 4 je patrné, že na výskyt výrazu *Aunque* je nejbohatším rok 1980 s 98 případy výskytu zkoumaného výrazu. Po následném důkladném přezkoumání a vyloučení časů, které jsme nezahrnuli do naší analýzy, jsme došli k počtu 40 případů s výskytem *Aunque* buď v přítomném čase, předpřítomném, jednoduchém budoucím nebo v subjuntivu přítomného času. Hledaný výraz se nejčastěji objevoval s indikativem a to v jednoduchém přítomném čase (49a.) a jednoduchém budoucím čase (49b.), (49c.). Výraz *Aunque* se vyskytl v 15 případech z celkového počtu 40 případů výskytu *Aunque* s tvarem subjuntivu přítomného času (50a.)

(49)

a. *Aunque siempre **resulta** arriesgado predecir el futuro de una revolución, pues no siempre consigue ser fiel al planteamiento inicial, y se da con frecuencia una cegadora euforia triunfalista que oculta las heridas de la revolución, incluso en los propios revolucionarios, es posible predecir que la religión en estos países no tiene por qué pasar a la trastienda del asunto privado, que es lo que rebela al Papa.*

b. *Aunque un frente cálido **afectará** hoy el extremo norte de la Península, según puede apreciarse en el mapa del tiempo previsto para hoy...*

c. *Aunque las decisiones **serán** distintas según sea el partido ganador y gobernante, a mi juicio, en los próximos cuatro años va a ser difícil -para apuntar al éxito- modificar gravemente o profundizar abruptamente en la reforma del sistema financiero.*

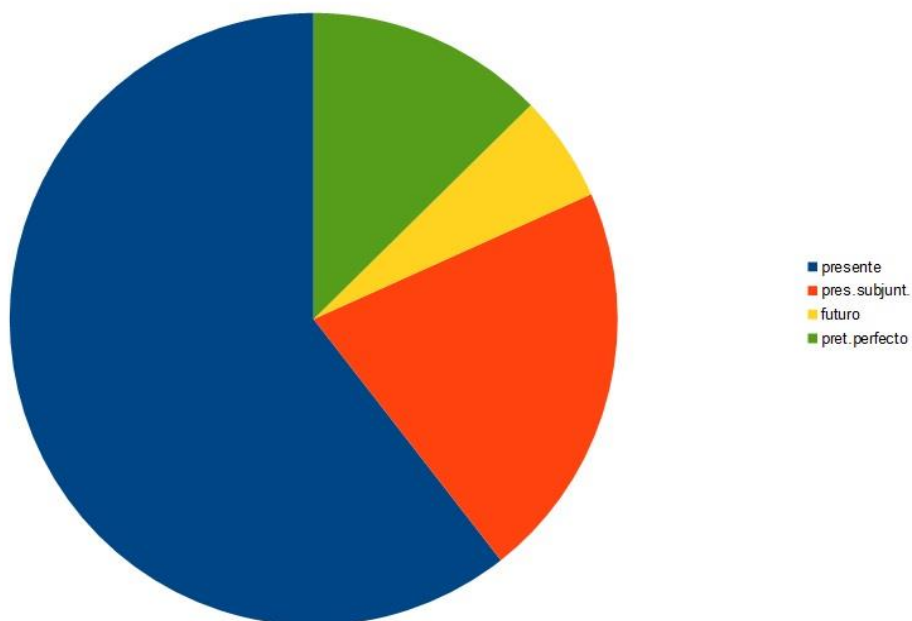
(50) a. *Aunque **sea** justo decir que, con toda su asumida cutrez, el cine cutre de hace una docena de años lo era menos que su equivalente actual.*

b. *Aunque el Comandante Cero **quiera** vestirse de Rubén marxista para preguntarle a Carter si tantos millones de hombres hablaremos inglés.*

c. *Aunque en esta ocasión el partida no sea trascendental para las aspiraciones de ambos conjuntos, se presume muy interesante. Epi, Sibilio, Iturriaga, Jackson, Starks, Davis, Martín, Robinson, Corbalán y Solozábal son, sin duda, estrellas de excepción.*

Z celkového počtu 162 případů se vyskytl výraz *aunque* v 43 případech s jednoduchým přítomným časem. V 9 případech s předpřítomným časem a ve 4 případech s jednoduchým budoucím časem. V 15 případech se výraz *aunque* vyskytl se subjuntivem přítomného času. Zbylé případy náležely ostatním slovesným časům, s kterými se *aunque* vyskytuje.

Graf č. 1: Podíl použití čtyř zkoumaných časů po výrazu *Aunque* v časovém období 1980-1983

V. 1. 1. 2. Výsledky výzkumu časového období 1984-1986

Co se týká práce s korpusem CREA postupovali jsme stejným způsobem jako u předešlého časového období. Po spuštění vyhledávání jsme dostali výsledek 404 případů v 372 dokumentech. To bylo pro náš výzkum velké množství, a proto jsme zadali do políčka (*Ratio*) číslo 5 a stiskli políčko (*Filtrar*). Výsledné číslo bylo 84 případů v 84 dokumentech, což pro naši další práci bylo již přijatelné číslo. Z tohoto

počtu bylo 21 případů z roku 1984, 31 případů z roku 1985 a 32 případů z roku 1986. Z těchto případů jsme opět vybírali ty, ve kterých byl výraz *aunque* doprovázen časem jednoduchým přítomným (51), časem jednoduchým budoucím (52), předpřítomným časem (53) a subjuntivem přítomného času (54).

(51) a. *Aunque las noticias procedentes de Tegucigalpa **son** confusas, políticos hondureños manifestaron ayer por teléfono que este golpe en el seno del Ejército es obra de los mandos intermedios, disconformes con la política belicista llevada a cabo por el general Alvarez.*

b. *Aunque el proyecto de ley aprobado **extiende** la amnistía de 1977 a las accesorias, los afectados tendrán que solicitar individualizadamente el reingreso en el Ejército, y será la Administración quien deba decidir si vuelven o no vuelven al servicio activo.*

(52) a. *Aunque este satélite, para alcanzar plena operatividad, **tendrá que ser** apoyado por otros dos, a lanzar en febrero y noviembre, que le ayuden a absorber la enorme cantidad de información que recibe y transmitirla a las estaciones en tierra.*

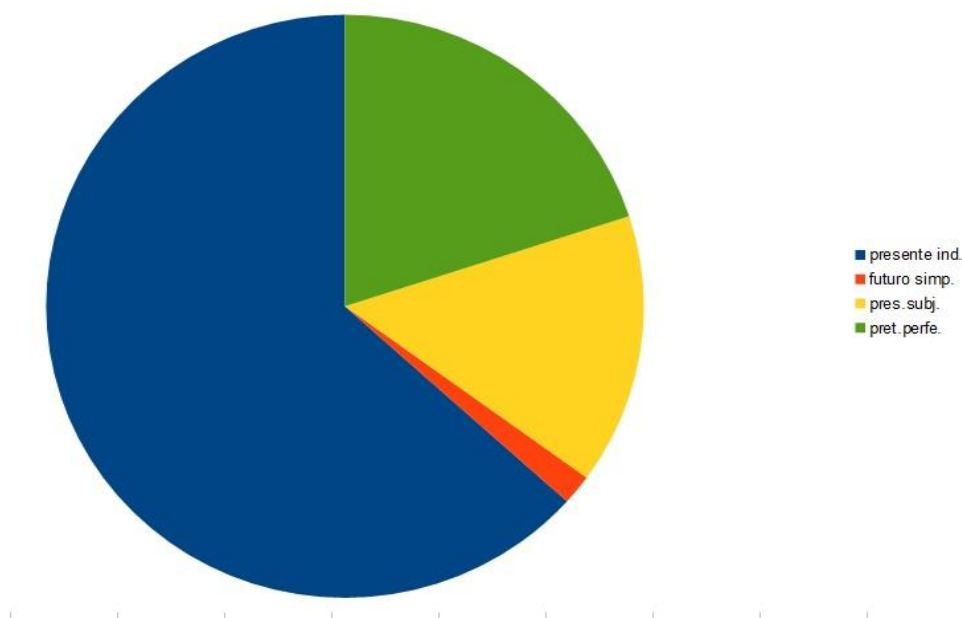
(53) a. *Aunque el Gobierno **ha pedido** un plazo de nueve meses para gobernar por decreto, el plazo que el país le da para demostrar su capacidad es menor. Incluso el ministro de Hacienda, líder cristiano del Frente Libanés y ex presidente de la República, Camille Chamoun, fijaba en tres meses el período que tiene el Gobierno "para probar su eficacia".*

(54) a. *Aunque ciertamente la comparación entre las matas de jara y el oleaje **no parezca** demasiado ajustada, hay que agradecerle a Narciso este humilde brote poético.*

b. *Aunque **se someta** a las convenciones del género, puede jugar con ellas, romperlas, crear otras nuevas; si las circunstancias le aconsejan de ordinario plegarse a los gustos del público, tiene la posibilidad de resistir a sus presiones e imponer el suyo.*

Z celkového počtu 84 případů se hledaný výraz *aunque* vyskytnul v 38 případech s jednoduchým přítomným časem. Ve 12 případech s předpřítomným časem a v jednom případě s jednoduchým budoucím časem. Pouze v 9 případech se výraz *aunque* nacházel se subjuntivem přítomného času. Zbylé případy náležely ostatním slovesným časům, s kterými se *aunque* vyskytuje.

Graf č. 2: Podíl použití zkoumaných časů po výrazu *Aunque* v časovém období 1984-1986

V. 1. 1. 3. Výsledky hledání v časovém období 1987-1989

Postupovali jsme stejným způsobem jako v předchozí části výzkumu, pouze ve vymezení časového úseku (*Cronológico*) jsme zadali další časové období, a to od roku 1987 do roku 1989. Po takto zadaném vyhledávání jsme dostali 570 případů výrazu *Aunque* v 517 dokumentech. Pomocí políčka (*Ratio*) jsme snížili tento pro nás stále příliš velký počet příkladů. Zadali jsme filtr 6 (1/6) a korpus náhodně vybral každý šestý výskyt hledaného výrazu, a tak jsme dostali 97 případů v 97 dokumentech, což už bylo číslo, s kterým se nechalo dále efektivně pracovat. Z těchto 97 případů byl po výrazu *Aunque* použit jednoduchý čas přítomný (55a, 55b, 55c) v 33 případech. Jednoduchý čas budoucí (56) se vyskytl jen ve třech případech. Subjuntiv přítomného času (57a, 57b, 57c) se vyskytl v 10 případech a předpřítomný čas (58a, 58b) v 17 případech.

(55) a. Aunque hoy **parece** que el presidente norteamericano ha conseguido convencerles de su mensaje. Hasta que no pase el líder soviético por Bonn, no lo sabremos.

(55) b. Aunque no **existen** estadísticas precisas, se estima que en España son abandonadas al año más de 250.000 criaturas.

(55) c. Aunque lo cierto es que miembros de este grupo trabajarán muy cerca del partido del Gobierno, en un primer momento se reunirán en torno a la Fundación Europa.

(56) a. Aunque estas acciones **se llevarán a cabo** en diversas ciudades, la capital de España se convertirá en el foco de la movilización.

(57) a. Aunque a veces **sucumbamos** al temor de que alguna alma sin piedad pueda regresar y de nuevo ser déspota entre los vivos, el disfrute de la presencia de fantasmas en las páginas de la literatura tiene grandes primicias y reaparece periódicamente con puntualidad similar a la del fantasma de un castillo escocés- entre las preferencias de los lectores.

(57) b. Aunque eso **sea** un problema para los inversores especulativos, acostumbrados a ganar fortunas en pocas semanas, es bueno para el conjunto de la economía.

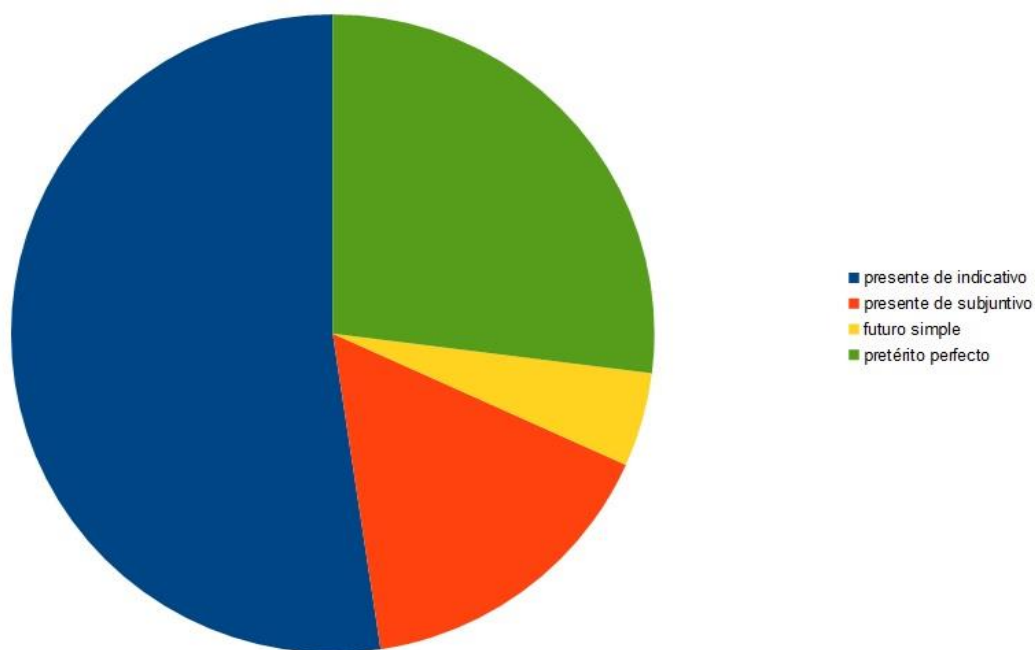
(57) c. Aunque alguno, sin querer, le **contradiga** en todo.

(58) a. Aunque lo **hemos resaltado** en otro lugar, insistirnos en que el tabaco es el responsable de un tercio de los cánceres humanos.

(58) b. Aunque todavía no **se ha planificado** el viaje en su totalidad, parece que se quiere evitar que Su Santidad Juan Pablo II tenga que hacer noche en Beirut, y su viaje "relámpago" duraría alrededor de tres horas nada más.

Z 97 případů výskytu *aunque* v letech 1987 – 1989 se vyskytnul jednoduchý přítomný čas v 33 případech. Subjuntiv přítomného času se oproti tomu ve vzorku objevil jen v 10 případech. Další zkoumaný slovesný čas byl předpřítomný čas s 17 případy výskytu a čas jednoduchý budoucí, který se ve zkoumaném vzorku objevil třikrát. Ve zbylých případech se po výrazu *aunque* vyskytnul minulý čas jednoduchý a subjuntiv imperfekta.

Graf č. 3: Podíl použití zkoumaných časů po výrazu *Aunque* v časovém období 1987-1989

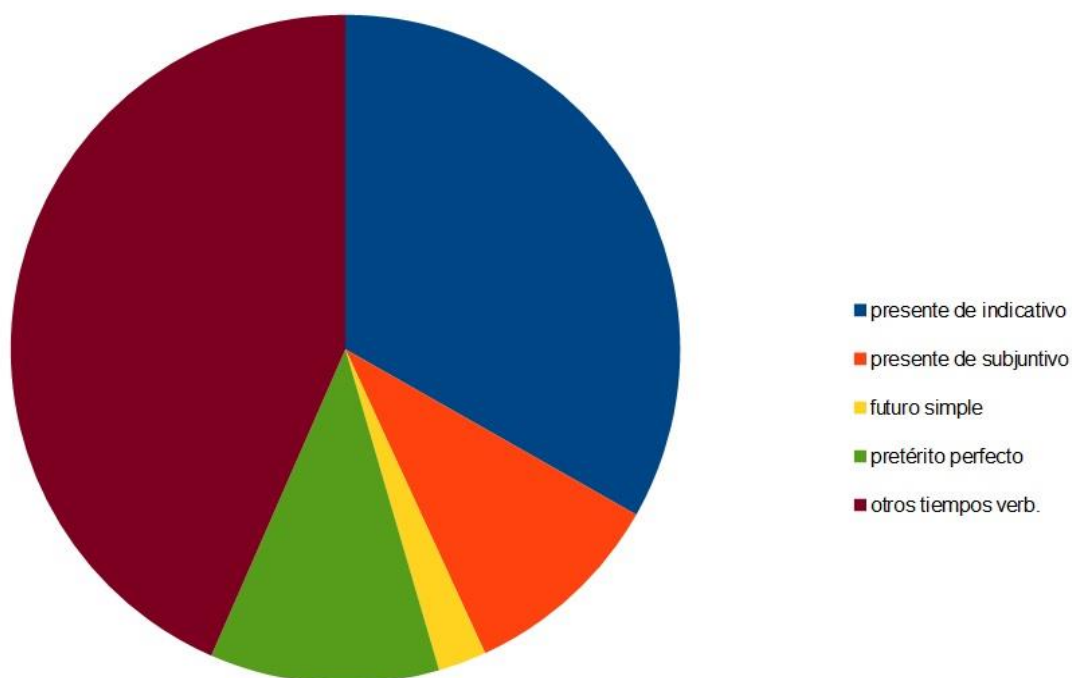

V. 1. 1. 4. Celkové zhodnocení výskytu výrazu *Aunque* v letech 1980-1989

Na závěr výzkumu výskytu *Aunque* jsme se rozhodli shrnout a vyhodnotit celé zkoumané období.

Na grafu č.() můžeme vidět jaké zastoupení měli jednotlivé časy a také to, že po výrazu *Aunque* převažovalo použití jednoduchého přítomného času, který se vyskytnul v 114 případech. Dalším zástupcem byl předpřítomný čas s 38 případy výskytu. Jako další následoval subjuntiv přítomného času s 34 případy. Jednoduchý budoucí čas se vyskytnul pouze v 9 případech. Na ostatní slovesné časy připadlo 149 případů.

Graf č. 4: Výskyt zkoumaných časů po výrazu *aunque* v období 1980-1989

V. 1. 2. Výzkum č. 2 *aunque*

V této části práce jsme se zabývali tím, jaké časy a v jakých souvislostech se vyskytují po výrazu *aunque*. Zkoumanými časy byly opět jednoduchý přítomný čas, subjuntiv přítomného času, předpřítomný čas a jednoduchý budoucí čas.

Postupovali jsme obdobným způsobem jako v první části výzkumu. Do políčka vyhledávání (*Consulta*) zadáme slovo *aunque*. Korpus nám tedy našel případy

zkoumaného výrazu uvnitř větného celku. Zdroje vyhledávání jsme zúžili na noviny, respektive novinové články (*Periodicos*). Jako časové období jsme zadali 1980-1983 a jako geografickou oblast výskytu jsme zvolili Španělsko. Poté jsme spustili vyhledávání, viz Obrázek č. 5

Real Academia Española - Corpus de Referencia del Español Actual (CREA)

Consulta:

Criterios de selección:

Autor:	<input type="text"/>	Obra:	<input type="text"/>
Cronológico:	1980 1983	Medio:	(Todos) Libros Periodicos Revistas Miscelánea Oral
Tema:	(Todos) 1.- Ciencias y Tecnología. 101.- Biología. 102.- Veterinaria. 103.- Ecología. 104.- Tecnología.		
Geográfico:	(Todos) Argentina Bolivia Chile Colombia Costa Rica		

Obrázek č. 5: Zadání hledání výrazu *aunque*

Zdroj: Španělská královská akademie, korpus CREA37

Při takto zadaném vyhledávání jsme dostali výsledek 1630 případů v 1146 dokumentech. Tento počet jsme opět museli snížit, abychom dostali přijatelný počet případů pro další výzkum. Zadali jsme filtr 1/10 (*Ratio*) a znovu opakovali vyhledávání.

The screenshot shows the RAE search interface. At the top is the RAE logo and name. Below it, the search results are displayed. The search query is 'aunque, en 1980-1983, en Periódicos, en ESPAÑA'. The results show 1630 cases in 1146 documents. There are filters for 'Documentos' and 'Ratio' (set to 10). A 'Filtrar' button is visible. Below the filters, there is a section for 'OBTENCIÓN DE EJEMPLOS' with a 'Recuperar' button and dropdown menus for 'Clasificación' and 'Agrupación'.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA

Resultado de la consulta al banco de datos
Cómo citar el CORPUS

Consulta:	aunque, en 1980-1983, en Periódicos, en ESPAÑA
Resultado:	1630 casos en 1146 documentos.

Ver estadística

Filtros: Documentos ▼
Ratio: 10

Mantener documentos (Solo para filtro sobre casos).
Filtrar

OBTENCIÓN DE EJEMPLOS

Recuperar Documentos ▼ Normal. ▼

Clasificación:	▼	▼
Agrupación:	▼	Marcas: ▼

Obrázek č. 6: Výsledek hledání výrazu *aunque*

Zdroj: Španělská královská akademie, korpus CREA38

Po takto zadaném filtru nám korpus nabídnul 171 případů ve 115 dokumentech což můžeme vidět na následujícím obrázku.

Resultado de la consulta al banco de datos

Cómo citar el CORPUS

Consulta:	<i>aunque</i> , en 1980-1983, en Periódicos, en ESPAÑA
Resultado:	Filtro sobre documentos. Ratio: 1/10. 171 casos en 115 documentos.

[Ver estadística](#)

Filtros:	Casos ▼
Ratio:	10

Mantener documentos (Solo para filtro sobre casos).

[Filtrar](#)

OBTENCIÓN DE EJEMPLOS

[Recuperar](#)

Clasificación:	<input type="text" value=""/>	<input type="text" value=""/>
Agrupación:	<input type="text" value=""/>	Marcas: <input type="text" value=""/>

Obrázek č. 7: Výsledek po zadání filtru 1/10

Zdroj: Španělská královská akademie, korpus CREA³⁹

S těmito výsledky už se mohlo dále pracovat. Stisknutím políčka (*Ver estadística*) se nám zobrazila tabulka s procentuálním zastoupením výrazu *aunque* v jednotlivých letech a rozdělení podle tématu.

Estadísticas					
Año	%	Casos	País	%	Casos
1980	53.80	92	ESPAÑA	100.00	171
1982	26.90	46			
1983	16.37	28			
1981	2.92	5			
			Tema	%	Casos
			3.- Política, economía, comercio y finanzas.	43.85	75
			5.- Ocio, vida cotidiana.	19.88	34
			4.- Artes.	15.78	27
			2.- Ciencias sociales, creencias y pensamiento.	15.20	26
			1.- Ciencia y Tecnología.	5.26	9

Nueva consulta: [CREA](#) [CORDE](#) [Nómina de autores y obras](#)

Obrázek č. 8: Statistická tabulka výskytu

Zdroj: Španělská královská akademie, korpus CREA⁴⁰

Kliknutím na pole (*Recuperar*) jsme dostali seznam příkladů výrazu *aunque*. Pokud jsme kliknuli přímo na výraz *aunque* zobrazil se celý kontext. Rozkliknutím pole

39 REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. <<http://www.rae.es>> [2016-14-04]

40 REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. <<http://www.rae.es>> [2016-14-04]

(*Clasificación*), výběrem položky *año* a aktualizací vyhledávání pomocí pole (*Recuperar*) jsme docílili seřazení příkladů podle roku výskytu.

V. 1. 2. 1. Výsledky výzkumu časového období 1980-1983

Jak jsme již zmínili v předchozí kapitole pracovali jsme se 171 případy v 115 dokumentech. Nejsilnějším rokem byl rok 1980 s 92 případy výskytu výrazu *aunque*. Naopak nejslabším rokem byl rok 1981 s pouhými 5 případy. Vybírali jsme opět vzorky kdy po výrazu *aunque* následoval čas jednoduchý přítomný (59), čas jednoduchý budoucí (60), předpřítomný čas (61a, 61b) a subjuntiv přítomného času (62 a, b, c, d).

(59) a. *En el caso del Jumbo de Avianca podría pensarse en la hipótesis de que hubiera habido un error de interpretación de altímetro, lo que no es frecuente, aunque **puede suceder**.*

(59) b. *Tratando de adoptar un enfoque positivo y de acción, aunque **recordando** que no se pueden esperar resultados inmediatos, cabría aportar las siguientes recomendaciones para aprovechar mejor el enorme potencial que existe en nuestras empresas públicas: Someter a un profundo reciclaje empresarial a las personas que ocupan puestos directivos en las empresas estatales.*

(59) c. *Y tendrá que decidir quién lo enseña, aunque la increíble exclusión de los licenciados en filología catalana en las universidades de Cataluña y de las Baleares ya **indica** por dónde van los tiros: por la división del idioma para debilitarlo.*

(60) *Los últimos datos disponibles indican que los cambios, aunque sustanciales, **afectarán** a poco más de media docena de carteras y a la secretaría general del partido.*

(61) a. *Este sector denota algún estancamiento, aunque también **ha venido** evolucionando favorablemente hasta el pasado año.*

(61) b. *La tasa anual de alza de precios se sitúa en el 16,3, tasa exactamente*

*igual a la que se registraba hace un año, aunque con la particularidad de que los índices de los tres meses últimos **han venido** engordados por la repercusión directa de la subida de los precios energéticos en un punto.*

*(62) a. La constante siembra de sangre y terror que ETA está practicando en el País Vasco no tiene fin porque los silenciosos sacrificios de los asesinados quedan inmediatamente envueltos en el viscoso silencio del temor o, aunque **parezca** atroz, de la íntima complacencia, cuando no se organizan paros o huelgas presuntamente "populares" para protestar porque un etarra ha sido muerto en el curso de su criminal propósito.*

*(62) b. Y no se detienen ahí, sino que, sin ser anticatalanistas, afirman, aunque nadie se lo **pregunte**, que no son partidarios del proyecto político de los países catalanes.*

(62) c. "Página en blanco" tiene todas las características de las "comedias matrimoniales" del sofisticado autor de "Vidas privadas", sin su brillantez, sin su refinamiento exquisito, aunque no sea elegancia lo que le falte a la puesta en escena de Donen.

*(62) d. Respecto a la parte vieja del distrito, la idea del Plan es la de conseguir terrenos para equipamiento, mediante el sistema de permuta, porque, aunque **resulte** caro, es absolutamente imprescindible para mejorar la calidad de vida en esta zona del distrito.*

Z celkového počtu 171 případů se výraz *aunque* objevil ve 30 případech se subjuntivem přítomného času, v 10 případech s jednoduchým časem budoucím, ve 14 případech s předpřítomným časem a v 52 případech s jednoduchým časem přítomným. Zbývající případy připadnuly na ostatní slovesné časy.

Graf č. 5: Podíl použití zkoumaných časů po výrazu *aunque* v časovém období 1980-1983

V. 1. 2. 2. Výsledky výzkumu časového období 1984-1986

V tomto časovém rozmezí nám korpus CREA nabídl 1920 případů v 1389 dokumentech. Takto velké číslo jsme zmenšili pomocí filtru 1/10 (*Ratio*) a dostali jsme výsledné číslo 178 případů v 139 dokumentech. S tímto číslem bylo již možné dál efektivně pracovat. Vzorek obsahoval spoustu slovesných časů, my jsme ale stále pracovali jen s přítomným časem jednoduchým (63 a, b, c, d), jednoduchým budoucím (64 a, b), předpřítomným (65) a subjuntivem přítomného času (66 a, b, c). Z těchto 178 případů je 37 z roku 1984, 67 případů z roku 1985 a 74 případů z roku 1986.

(63) a. *De acuerdo con los estatutos, el sustituto de Fraga debe ser un miembro de la ejecutiva, condición que no tiene Matutes actualmente y sí Herrero de Miñón, aunque su nombre **despierta** reticencias en algunos dirigentes de AP, como Carlos Robles Piquer.*

(63) b. *Declaró, además, que "no me asusta sustituir a Pablo Porta, aunque sí me **da** respeto.*

(63) c. *Lewicki pretende comercializar en cintas de vídeo el filme, un porno*

típico, aunque **asegura** que sólo es una película sexy en la que "Madonna no es precisamente una santa".

(63) d. La presencia de 45 delegaciones extranjeras, con un presidente, tres vicepresidentes y 11 cancilleres, constituye un duro revés diplomático para una oposición armada que desconoce legitimidad democrática al Gobierno de Duarte, aunque por primera vez en su discurso no **maneja** la descalificación total y le concede un pequeño margen para la búsqueda de una solución política.

(64) a. Muchos seguirán su camino, aunque no **llegarán** a su talla".

(64) b. Fernández Albor está dispuesto a oír cualquier sugerencia en este sentido que pueda ser apuntada por Felipe González, aunque Fernández Albor no **planteará** esta cuestión en la entrevista.

(65) Así las cosas, el presidente de la Junta acude a la Moncloa con una disposición de diálogo sobre este asunto, aunque ya **ha especificado** que, hasta el momento, no ha recibido ningún tipo de indicación del Gobierno "ni, por supuesto, presión alguna", para que adoptase un determinado criterio, como algunos sectores habían pretendido insinuar. Fernández Albor se muestra receptivo a las "razones de Estado" que puedan aconsejar en un determinado momento la elección de una fecha concreta para los comicios gallegos.

(66) a. La Dirección General de Deportes de la Comunidad de Madrid no intervino en la organización de los combates, pero no está dispuesta a permitir, aunque no **sea** de su competencia directa, la exhibición de futuras peleas en las que intervengan niños.

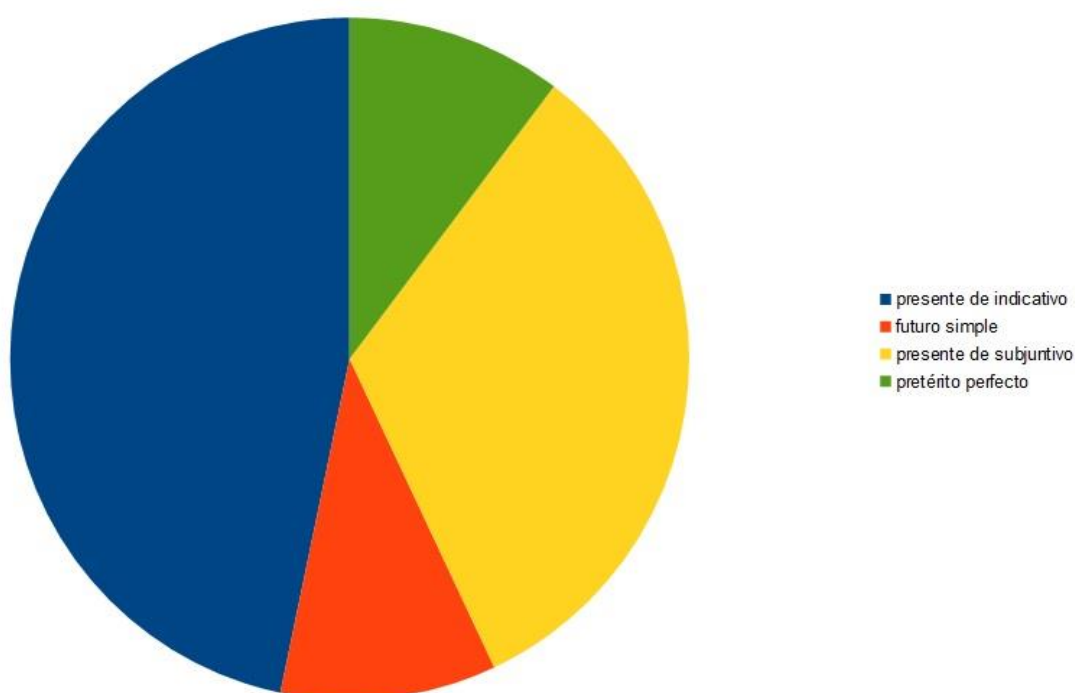
(66) b. "Oodian a los militares", dice Gazmin, "están permanentemente estudiándonos o reexaminándonos, especialmente porque, aunque **nos llamemos** ahora las nuevas fuerzas armadas, somos básicamente los mismos".

(66) c. No rebaja un ápice la gravedad de las cosas, aunque sea para evitar una

guerra -de catecismos o de herejes, da igual- aunque sea para impedir que la Iglesia vuelva a las catacumbas.

Z celkového počtu 178 případů se hledaný výraz *aunque* nacházel v 50 případech s přítomným časem jednoduchým, v 35 případech se subjuntivem přítomného času, v 11 případech s jednoduchým časem budoucím a v 11 případech s předpřítomným časem. Zbylé případy byly doprovázeny ostatními slovesnými časy.

Graf č. 6: Podíl použití zkoumaných časů po výrazu *aunque* v časovém období 1984-1986

V. 1. 2. 3. Výsledky hledání v období 1987-1989

V tomto časovém rozmezí nám korpus CREA nabídnul 2687 příkladů v 1991 dokumentech. Takto velké číslo jsme museli zmenšit. Zadali jsme filtr (*Ratio*) 1/10 a spustili filtrování. Výsledkem bylo 265 případů ve 200 dokumentech. To ale bylo pro náš výzkum stále veliké číslo. Zadali jsme tedy další filtr (*Ratio*) 1/3 a spustili filtr znovu. Výsledný počet byl 155 případů v 147 dokumentech. Z tohoto počtu bylo 39 příkladů z roku 1987, 32 příkladů z roku 1988 a 84 příkladů z roku 1989. Z těchto případů jsme opět vybrali příklady kdy po výrazu *aunque* následoval jednoduchý přítomný čas (67 a, b), subjuntiv přítomného času (68 a, b), předpřítomný čas (69 a, b) a jednoduchý budoucí čas (70 a, b).

(67) a. *Quienes la cantan ya no son ni poetas, ni filósofos, aunque muchos de ellos no **faltan** a la cita, sino, de manera sorprendente, unos teólogos que hablan de los ángeles, en nuestra época descristianizada y también del pensamiento que es propio de la mujer, próximo a lo corporal, que se ríe del principio de contradicción y de las inexorables polarizaciones en blanco y negro del pensamiento androcéntrico.*

(67) b. *En este año se ha hecho famosa por sus "deslices", aunque **resulta** patente que ha adquirido unas "tablas" profesionales de las que carecía cuando llegó al cargo desde el CIS.*

(68) a. *Además está prevista, en ese espacio, la construcción de 370.000 metros cuadrados de oficinas y viviendas, todas de promoción privada. No obstante, y aunque **parezca** extraño, volverá a funcionar la vía férrea entre la estación del Norte y Atocha, gracias a un túnel subterráneo (con tres estaciones intermedias, Imperial, Peñuelas y Delicias) que permitirá enlazar este trayecto con el "tubo de la risa" hasta Chamartín.*

(68) b. *Las mismas fuentes confirmaron que, aunque en esta ocasión **se trate** de una propuesta más formal, no es la primera vez que se realizan contactos entre los productores socios de la OPEP y los no miembros.*

(69) a. *Agregó que "personalmente, soy contrario a la pena de muerte, aunque siempre **he definido** a los narcotraficantes como los grandes asesinos del siglo XX, para los que yo pediría cadena perpetua sin remisión de pena".*

(69) b. *Tan sólo los que tienen residencia permanente en la capital pueden seguir ejerciendo su profesión, aunque en muchos casos **ha habido** quejas de falta de información por parte oficial.*

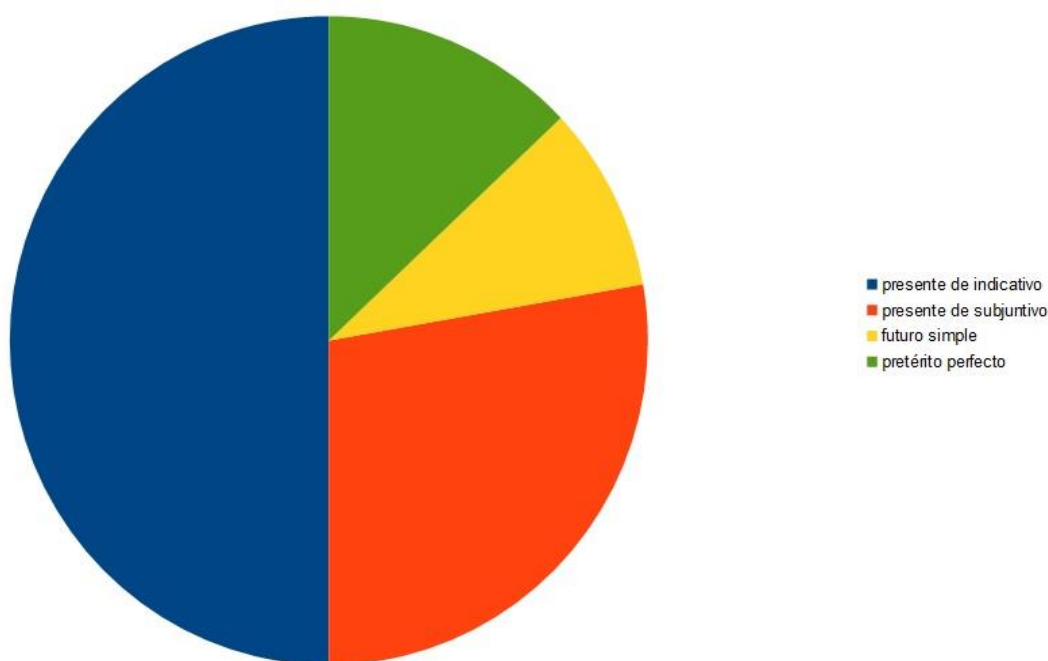
(70) a. *Las solicitudes consideradas conformes por la comisión son las de Martínez Gil y Asociados, Agencia de Valores y Bolsa, y los de las sociedades de*

valores y bolsa Amatriaín y Alvarez, Renta 4, Euromedidores, J P Morgan, Barclays Pizarro y Recoder, BBV Interactivos, Interdealers, y AB Asesores Bursátiles Bolsa. Una vez aprobadas por el ministerio, estas sociedades podrán comenzar a funcionar, aunque no **podrán** operar directamente en bolsa hasta el día 29 de julio.

(70) b. Los observadores dan por posible alguna nueva tentativa, aunque a nuestro entender el éxito **será** problemático.

Z celkových 155 případů se zkoumaný výraz *aunque* nacházel v 27 případech s přítomným časem jednoduchým, v 15 případech se subjektivem přítomného času, v 5 případech s jednoduchým časem budoucím a v 7 případech s předpřítomným časem. Zbylé případy náležely ostatním slovesným časům.

Graf č. 7: Podíl použití zkoumaných časů po výrazu *aunque* v časovém období 1987-1989

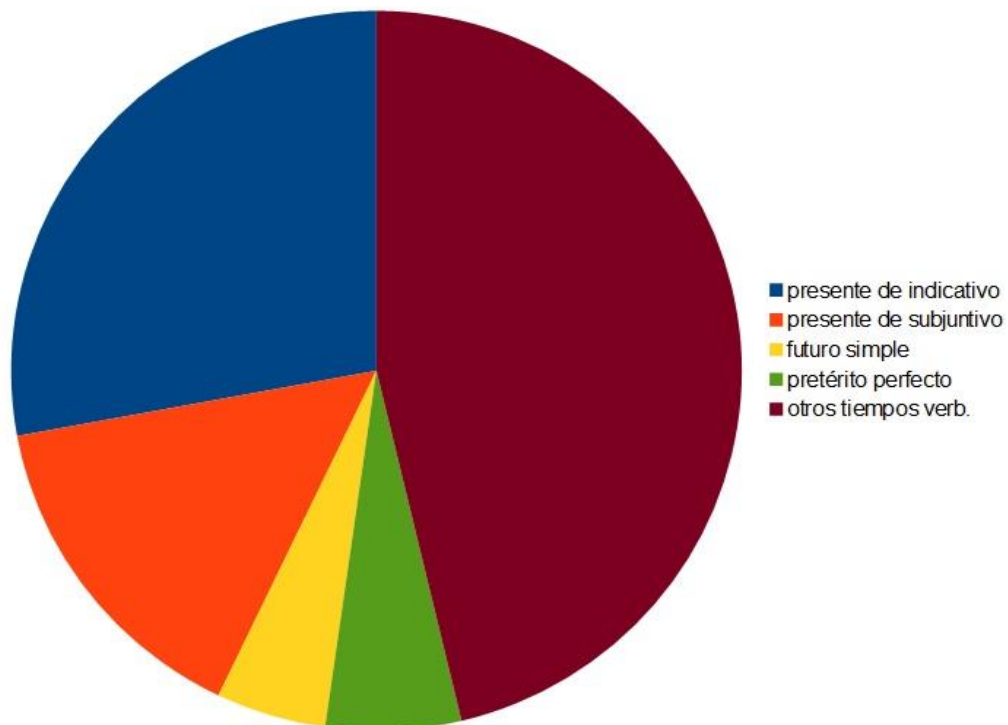

V. 1. 2. 4. Celkové zhodnocení výskytu výrazu *aunque* v letech 1980-1989

Co se týká výrazu *aunque*, tedy situace, kdy se tento výraz nacházel uvnitř větného celku a nikdy větu nezačínal, došli jsme ke zjištění, že se nejčastěji vyskytoval v

doprovodu jednoduchého přítomného času, což můžeme vidět na grafu č. 8. Přítomný čas byl ve zkoumaném vzorku zastoupen 149 případy. Subjuntiv přítomného času se na vzorku podílel 80 případy. Dalším zástupcem byl předpřítomný čas s 32 případy a jednoduchý budoucí čas s 26 případy. Zbývající slovesné časy se vyskytnuly v 247 případech.

Graf č. 8: Výskyt zkoumaných časů po výrazu *Aunque* v období 1980-1989

Závěr

Převažující použití přítomného času jednoduchého si vysvětlujeme charakterem textů použitých v našem výzkumu. Zkoumanou oblastí byly novinové články. Hlavní funkcí novin je informovat čtenáře o nějakém novém jevu. Jak uvádí Bon (Francisco Matte Bon;2005), pokud je informace uváděná přípustkovou větou s *aunque* pro posluchače nová, nebo pokud jí mluvčí prezentuje jako informaci pro posluchače novou, pak jde sloveso přípustkové věty s *aunque* v indikativu.⁴¹ Tuto teorii podporuje i Borrego kdy při použití indikativu po výrazu *aunque* uvádí, že mluvčí zná danou skutečnost a předpokládá, že posluchač tuto skutečnost nezná. Klíčová informace je poskytována jak větou hlavní, tak větou podřazenou.⁴²

Důležitým prvkem je jistota mluvčího, tedy jistota skutku oznamovaného mluvčím. To je věc, na kterou bychom se měli zaměřit hned na začátku bádání nad tím, zda použít subjuntiv nebo indikativ po výrazu *aunque*. Také se jedná o to, zda je fyzický skutek, o kterém mluvíme, námi přímo ověřený nebo ne. U mluvčím přímo ověřených fyzických skutků použijeme indikativ (73) a v opačném případě použijeme subjuntiv (74). U skutků týkajících se názoru mluvčího na určitou věc záleží na tom, zda mluvčí konstatuje něco jako jistou věc nebo čistě nesouhlasí s tím, co řekl interlokutor. Pokud mluvčí potvrzuje něco jako jisté, pak po výrazu *aunque* použijeme indikativ. Jestliže mluvčí zcela odmítá či nesouhlasí s tím, co řekla druhá strana komunikace, pak bude po výrazu *aunque* použit subjuntiv. Použitím subjuntivu také vyjadřujeme hypotetyčnost daného jevu. Pokud použijeme subjuntiv vyjadřujeme tak naši domněnku. Nejsme si tedy vůbec jisti danou skutečností.

V našem vzorku jsme zahrnuli i jednoduchý budoucí čas. Záměrem bylo zjistit či potvrdit souvislosti použití tohoto času a použití subjuntivu přítomného času k vyjádření budoucnosti. Pokud mluvčí použije subjuntiv, říká nám tím, že budoucí jev, o kterém mluví, není ověřený. Mluvčí si tedy není vůbec jist tím, že daná skutečnost v budoucnu nastane (71). Naopak při použití jednoduchého času budoucího mluvčí s jistotou ví, co se stane v budoucnosti (72).

(71) *Aunque venga el pró ximo fin de semana no me va a ver el pelo.*

41 FRANCISCO MATTE BON, *Gramática comunicativa del español*, Madrid, Edelsa 2005, s. 211-212

42 BORREGO, ASECIO, PRIETO, *El subjuntivo, valores y usos*, Madrid, SGEL 1998, s. 166-173

(72) *Aunque las decisiones serán distintas según sea el partido ganador y gobernante, a mi juicio, en los próximos cuatro años va a ser difícil -para apuntar al éxito- modificar gravemente o profundizar abruptamente en la reforma del sistema financiero.*

(73) *Aunque lo cierto es que miembros de este grupo trabajarán muy cerca del partido del Gobierno, en un primer momento se reunirán en torno a la Fundación Europa.*

(74) *Aunque eso sea un problema para los inversores especulativos, acostumbrados a ganar fortunas en pocas semanas, es bueno para el conjunto de la economía.*

Cílem této práce byla analýza používání subjuntivu a indikativu v přípustkových větách s výrazem *aunque*. Vytýčili jsme si přítomnost jako zkoumanou oblast na časové ose. Do námi zkoumaného vzorku jsme zahrnuli přítomný čas jednoduchý (*presente de indicativo*), předpřítomný čas (*pretérito perfecto*), budoucí čas jednoduchý (*futuro simple*) a subjuntiv přítomného času (*presente de subjuntivo*). I když ve vzorku převažovalo použití indikativu, nemůžeme toto brát v použití jednotlivých časů s výrazem *aunque* jako bernou mincí, jelikož jsme do našeho výzkumu zahrnuli jen čtyři slovesné časy. Nelze tedy považovat výsledek našeho zkoumání za nějaký převládající směr v používání subjuntivu/indikativu s výrazem *aunque*. Přesto všechno bychom na závěr shrnuli naše zkoumání jako vcelku úspěšné. Myslíme si, že se nám podařilo vytyčit určitá pravidla pro používání subjuntivu/indikativu s výrazem *aunque*.

Resumen

Elegí el tema de la lingüística española llamada *El uso de indicativo y subjuntivo en las frases concesivas en Español (después de la conjunción “aunque”)* para elaborar mi tesis. La razón principal de la opción de este tema es mi interés en la lengua española y también mi pasión por conocer como funcionan distintas lenguas como sistemas.

El objetivo de este trabajo consiste en analizar el uso del indicativo o subjuntivo

después de la conjunción “aunque” porque esta conjunción presenta una variación considerable en el uso de los modos verbales.

La tesis está dividida en estas cuatro partes: introducción, la parte teórica, la parte de la investigación y la conclusión.

En la introducción lanzo el tema de esta tesis, las razones y la inspiración para la elección de este tema e introduzco el objetivo de la tesis.

En la parte teórica explico en primer lugar la diferencia entre los tipos de modos verbales en checo y español. En segundo lugar, con respecto al tema de la tesis, indico sólo el indicativo y subjuntivo en español. El uso de los dos modos verbales concluyo en dos capítulos. A fines de cada capítulo hice el resumen general de todos los tiempos verbales y sus usos. Además, presento una lista de las conjunciones y de las expresiones conjuntivas. Detalladamente, describo sólo la conjunción “aunque”. Al final de la parte teórica pongo la breve descripción del corpus, por el que está formada la parte de la investigación.

La parte teórica está elaborada en la base de la literatura especializada. Acumulé las informaciones particularmente de las gramáticas escritas en checo y español: *Gramática moderna del español* (Báez San José, Králová; 1999), *Mluvnice češtiny 3* (Daneš; 1987), *Gramática didáctica del español* (Torrego; 1998), *Sintaxis del español actual* (Čermák, Zavadil; 2008). Para el desarrollo de la parte teórica utilicé también ciertos recursos de Internet.

El recurso de internet más empleado de esta parte de la tesis fue la página web de Real Academia Española.

La investigación está basada en el trabajo con el corpus de Real Academia Española, Corpus de Referencia del Español Actual (CREA).

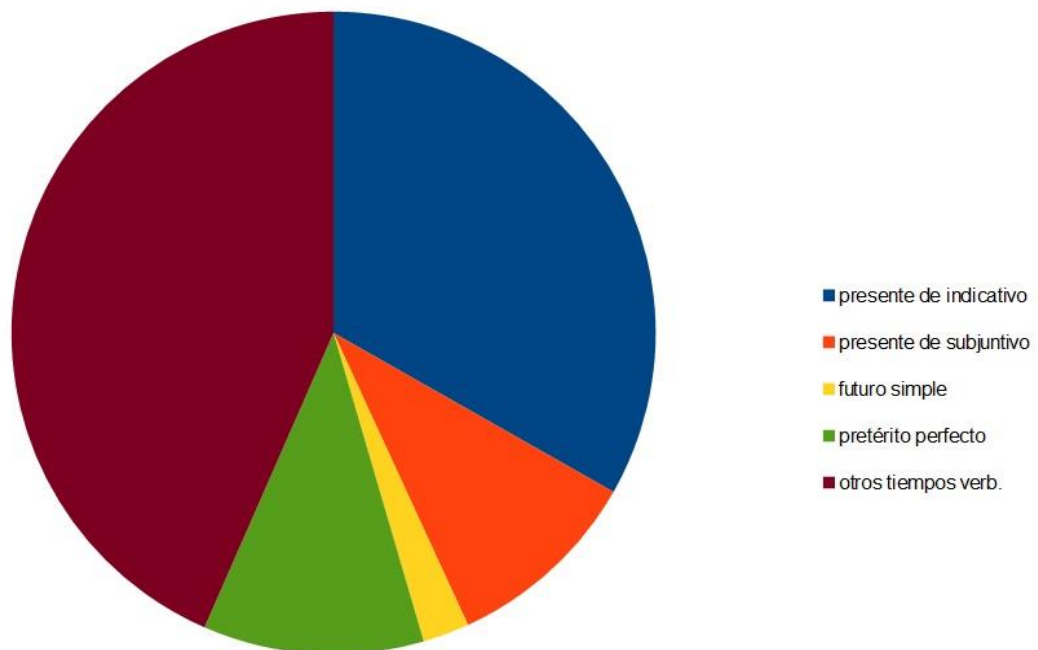
Dividí la parte práctica en dos investigaciones. Antes de la propia investigación explico el proceso de búsqueda de la expresión “AUNQUE” utilizando el corpus CREA. La conjunción “aunque” de la vista lingüística puede introducir el enunciado o puede estar a su adentro. Por eso dividí la investigación en dos partes. La primera parte consta de la análisis de la conjunción “Aunque”, o sea estudia el uso de esta conjunción situada al principio del enunciado como su primer elemento. Otra parte se concentra en la análisis del uso de indicativo y subjuntivo después de la conjunción “aunque” situada adentro del enunciado. Estas investigaciones están realizadas en un período de tiempo de 9 años, desde 1980 hasta 1989. Este período de tiempo lo dividí entre 3 búsquedas de 3 años y en cada búsqueda se halla aproximadamente 140 ejemplos seleccionados al azar

de la expresión “aunque”. La investigación se establece sobre una muestra seleccionada de los artículos de la prensa española. Cada búsqueda se complementa luego con tablas y gráficos ilustrativos. Al final de cada investigación resumo sobre todo el uso de indicativo o subjuntivo después de la conjunción “aunque” y los resultados obtenidos por la aplicación de la investigación. También debo mencionar que elegí como el objetivo de mi investigación cuatro tiempos verbales: el presente de indicativo, el presente de subjuntivo, el pretérito perfecto y el futuro simple.

Ahora voy a proponer algunas conclusiones de mi investigación.

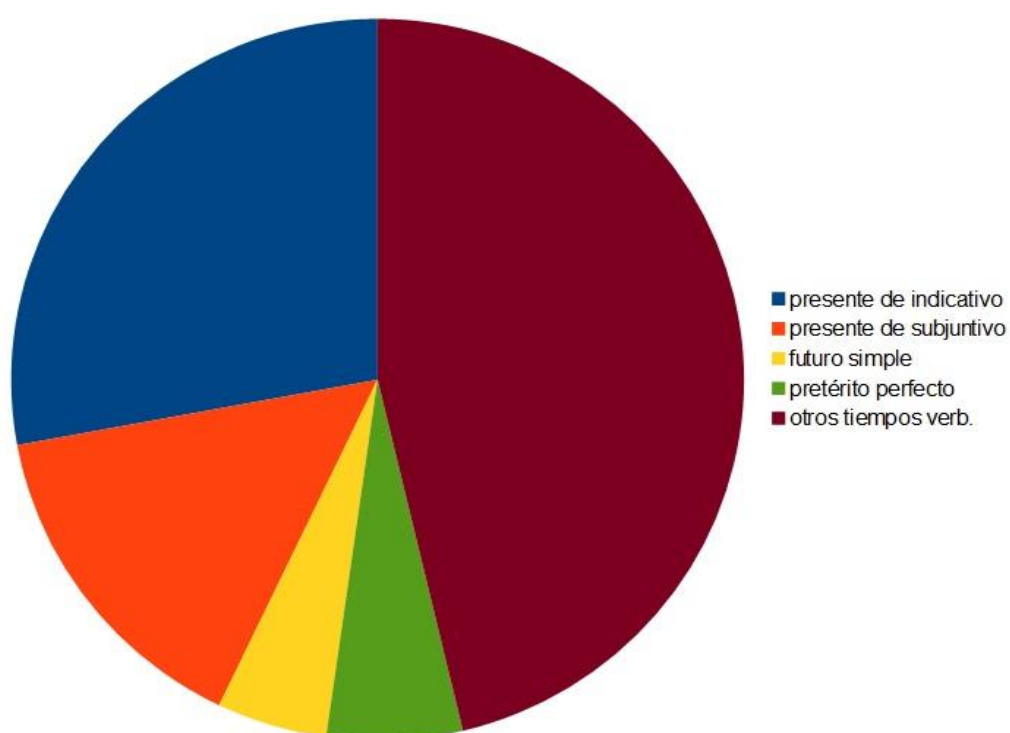
En ambas partes de la parte teórica llegué al mismo resultado. El indicativo vence al subjuntivo. En el caso de la investigación del uso de indicativo y subjuntivo después de “aunque” el uso de indicativo prevaleció en la mayoría de los casos. El resultado podemos ver en el siguiente gráfico:

El resultado de la investigación de “aunque” entre años 1980-1989

También en el caso del uso de “Aunque” prevaleció el uso del indicativo, lo que podemos ver en siguiente gráfico:

El resultado de la investigación de “Aunque” entre años 1980-1989

El uso más frecuente del indicativo puede tener más razones. Tenemos que tomar en cuenta que la investigación fue realizada con la muestra de los textos periódicos. Esto puede ser un agente limitador de la objetividad de nuestra investigación. Los textos periódicos reflejan el afán de facilitar la información nueva al lector. El uso del subjuntivo después de la conjunción “aunque” está relacionado con la hipótesis del hecho. Cuando el hablante usa el subjuntivo expresa su incertidumbre y la duda sobre el hecho.

Cuanto más grande es la certeza del hablante tanto más grande es probabilidad del uso de indicativo después de la conjunción aunque. Si me refiero al nivel de convencimiento del hablante sobre el hecho debo mencionar que el hablante utiliza el indicativo cuando está convencido del hecho. También siempre que el hablante considera el hecho como real o este hecho está directamente comprobado por el hablante, se utiliza el modo indicativo (75a). Por otro lado cuando el hablante considera el hecho como hipotético, se utiliza subjuntivo (75b). El periodista suele comunicar a los lectores una información que el mismo ya conoce. Este hecho implica el uso de indicativo después de “aunque”.

75 (a) Aunque **llueve**, saldré.

(b) Aunque **llueva**, saldré.

El propósito de este trabajo fue analizar el uso de indicativo y subjuntivo en las frases concesivas después de la conjunción “aunque”.

Para concluir este tema hay que entender que para saber como utilizar subjuntivo e indicativo después de la conjunción “aunque” tenemos que tomar en cuenta la actitud ante lo que dice el hablante. Siempre tenemos que calificar bien todos los aspectos que influyen nuestra decisión sobre el uso de indicativo o subjuntivo.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

Literatura:

BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň, Fraus 1999.

GÓMEZ TORREGO, Leonardo, *Gramática didáctica del español*, Madrid, Ediciones SM 1998.

HAVRÁNEK, JEDLIČKA, *Česká mluvnice*, Praha, Státní pedagogické nakladatelství 1981.

DANEŠ, František, *Mluvnice češtiny 3*, Praha, Academia 1987.

ČERMÁK, ZAVADIL, *Mluvnice současné španělštiny*, Praha Karolinum, 2010.

ČERMÁK, ZAVADIL, *Sintaxis del español actual*, Praha, Karolinum 2008.

MACÍKOVÁ, MLÝNKOVÁ, *Obchodní španělština, español comercial*, Brno, CP Books, 2005.

MATTE, BON, Francisco, *Gramática comunicativa del español, Tomo II, De la idea a la lengua*, Madrid, Edelsa 2005.

KRÁLOVÁ, Jana, *Fiesta 3*, Plzeň, Fraus 2003.

VIUDEZ, CASTRO, Francisca, *Cursos de español para extranjeros, VEN 2, Libro del alumno*, Madrid, Edelsa 1991.

PROKOPOVÁ, Libuše, *Španělština pro samouky: klíč, slovník*, Praha, Leda 2000.

ASENCIO, BORREGO, PRIETO, *El subjuntivo: valores y usos*, Madrid, SGEL 1998.

GARCÍA, SANTOS, *Sintaxis del español-nivel de perfeccionamiento*, Salamanca, Santillana 1993.

DOMÍNGUEZ, Pablo; BAZO Plácido, *Claves del español, Gramática práctica*, Madrid, Santillana 1994

Internetové zdroje:

ČESKÝ NÁRODNÍ KORPUS, *Co je korpus?* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: http://ucnk.ff.cuni.cz/co_je_korpus.php

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [on line]. *Corpus de referencia del español actual*. [cit. 2016- duben]. Dostupné z: <<http://www.rae.es>>

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Obrázek č. 1: Zadání hledání výrazu *Aunque*

Obrázek č. 2: Výsledek hledání výrazu *Aunque*

Obrázek č. 3 :Výsledek zadání po filtraci

Obrázek č. 4:Statistický přehled výsledků

Obrázek č. 5: Zadání hledání výrazu *aunque*

Obrázek č. 6:Výsledek hledání výrazu *aunque*

Obrázek č. 7: Výsledek po zadání filtru 1/10

Obrázek č. 8: Statistická tabulka výskytu

Graf č. 1: Podíl použití čtyř zkoumaných časů po výrazu *Aunque*
v časovém období 1980-1983

Graf č. 2: Podíl použití zkoumaných časů po výrazu *Aunque*
v časovém období 1984-1986

Graf č. 3: Podíl použití zkoumaných časů po výrazu *Aunque*
v časovém období 1987-1989

Graf č. 4:Výskyt zkoumaných časů po výrazu *aunque* v období 1980-1989

Graf č. 5: Podíl použití zkoumaných časů po výrazu *aunque* v časovém období 1980-1983

Graf č. 6: Podíl použití zkoumaných časů po výrazu *aunque*

Graf č. 7: Podíl použití zkoumaných časů po výrazu *aunque*
v časovém období 1987-1989

Graf č. 8: Výskyt zkoumaných časů po výrazu *Aunque* v období 1980-1989